ԱՅՐ 38ԳՐ ԹԻՒ 1165 4 ՍՅՈՒՆԻՔ

ՈՒՐԲԱԹ 1/14 ԱՊՐԻԼ 1908

9 ՄԷՅԻԼԻ 1323 - 1 ՆԻՍԱՆ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱԴԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یوی وسیاسی غزیته‌سی
صاحب امتیازی : اوهانس قریم
اداره‌خانه‌سی باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ՏԵՂԻ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՂՋՈՒ ԿՈՒՍԱՆՈՒՄ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐԱՏԻՊԻՆ
38, Գալաթա Ալի Ճատէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

ԹԱՄԱՖՈՒՆՈՐԴԱԳԻՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղ.	50 ղ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	15 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՆՈՒՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Ցիսնամեայ առայգ և անկաշկանդ գործունէութիւն մը, անձնձիր և անվհատ աշխատութիւն մը, վերջապէս կեանք մը՝ համակ խանդէ և զգացումէ դրուագուած՝ այսօր յիշատակ մը եղաւ այլ եւս։

Եւ որպէս զի պատկերը կատարեալ ըլլայ իր բոլոր գիծերուն մէջ, այդ ցնծանքը իրրեւ վերջաբան ունեցաւ նաև տասը երկար տարիներու առատապտղի չրջան մը, առաջին տարին մէջ ինքնախոստովանութեամբ խոցուած, վերջին տարին գրեթէ անդիտակից։ Բայց վերջապէս կ'ապրէր Փանոսեան։

Կարելի՞ բան է որ կէս դարու գործունէութեան չրջան մը խաղաղիկ և անդրդուելի անցած ըլլայ խոհուն գանկի մը վրայէն, առանց յարակից տատանումներուն, նուազումներուն և թերութիւններուն։ Զարմերի՞ կ'երկար քննութեան բովէ մը անցընել Փանոսեանի պատկերները կեանքին այդ մասը, այժմէն իսկ բանաձևելով զայն ծանկ. էջը։ Փանոսեան մեզի համար դեռ ա՛յնքան մօտիկ մարդ մըն է, ա՛յնքան չափազանց ժամանակակից որ մեր դատումները իրեն չուրջ կրնան նուազիլ իրենց կարգին։ Մեր կիրքերը իրեն դէմ կամ մեր հիացում յարգանքը իր կուռքին հանդէպ ա՛յնքան չաղապատուած են անձնական և անհատական նկատումներով որ իր յիշատակին անկ եղած խունկը չենք կրնար այրել արժանաւորապէս, և յաղագիսներն ալ չեն կրնար արժեցնել իրենց փատաբերութիւնը անոր հպիւռ դեռ պաղած մարմնին չուրջ։ Առողջ քննադատութիւնը լաւագոյն ապագային գործն է, երբ բոլորովին մարած կ'ըլլան կիրքերը, երբ մաղուած կ'ըլլան իրենց կարգին և թատերաբեմին վրայէն անհետացած կ'ըլլան իր անմիջական ժամանակակիցները, և հիացողներուն ու յաղագիսներուն արդիւնքը ապագայ սերունդին կորովաթիր ակնարկներուն առջեւ պարզուած՝ ճշմարտութիւնը ինքնին կը պաղարերի, և գրական պատմութիւնը իր արդար վճիռը։

Սակայն դուրս, ուրեմն արժէք չունենին քանի առ այժմ Փանոսեանի դափնիներուն չարժանացած պաշտօնակիցներու ո՛չ յայտնի և ոչ լռելեայն դատապարտումները, քանի որ անձնական նկատումը մեծ և թերեւս գլխաւոր դերը կը խաղայ ի հարկէ անոնց մէջ։

Բայց Փանոսեանի մասին առաջին դատապարտումը տեղի ունեցաւ արդէն կղերական դասին կողմէ, որուն պատկանող գրեթէ մէն մի անդամ Փանոսեանի սուր սլաքներուն նշանակ եղած է սա՛ կամ նա կերպով։ Խայթուածքը դեռ չէ ապաքեր տարիներու բաւական երկար չրջանէ մը վերջն ալ, ինչ որ ատիճան մը ցոյց կուտայ ինքնիրեն Փանոսեանի հարուածներուն քանակը և օրաքը։ Կղերը, այո՛, ըրաւ իր դատապարտումը, մասնաւոր ճիգ մը ընելով չպատուելու համար անոր դագաղը։ Բայց, տեսա՛ք իմ հոգեւորք, կը վախնամ թէ ձեր այդ դատապարտումը ձեր խորհածէ՝ տարբեր նպատակի մը պիտի ծառայէ, աւելի յարգելի ընծայելով Փանոսեանի յիշատակը ապագային համար, և ասիկա՝ երկու պատճառներով։ — Նախ՝ դուք ներողամտութեան օրինակ մը տալու վսեմ առիթը փախցուցիք՝ կղերի աններողութեան մասին մնացուցած նախապաշարումը հանգչելով ահեղօրէն հատատուն հիմերու վրայ, հետեւաբար՝ խոնարհամիտ Փրկչին ճշմարիտ պաշտօնեաները ըլլալու արդէն իսկ տկարացած գաղափարը գրեթէ փճացնելով, ձեր հոգեւոր կոչումին դէմ մեղանչելիք։ Երկրորդ՝ ասով ձեր նպատակին չհասաք, ինչպէս արդէն ակնարկեցինք։ Ո՛րքան տարբեր պիտի ըլլար արդիւնքը, կղերին նպաստաւոր ո՛րքան տարբեր պիտի գային աւելցնել, եթէ Փանոսեանի դագաղին չուրջ երթային հանախ՝ բուրվառ դաս դաս հոգեւորականներու իրենց ալոցիկ պապզնոցներով, և մեռելական վերջին նուագները գոռացնելով Մայր Եկեղեցին յաղթ դժբեթին ներքեւ, Մասիսեանի բսածին նման գոգցես երկնային պատգամներ լսեցնէին բարեպաշտիկ լուսեթեամբ հաւաքուած յուզարկաւորներուն, կրօնքին վեհութիւնը և կրօնաւորին ճշմարիտ քաջութիւնը պանծացնելով։ Արդիւնքը ո՛րքան լաւ պիտի ըլլար, երբ Փանոսեանի դագաղը չրջապատէին մայրաքաղաքս գտնուող Արմաշական վարդապետներ, որոնց Վարդապետանոցին բացման առաջին խորհուրդներուն ժամանակ ա՛նքան կը պայքարէր Փանոսեան, ընդդիմախօսելով այդ Հաստատութեան գաղափարին։

Հիմա մ'ով ունեցաւ իրաւունք։

Բայց եթէ մեր յարգանքը գերեզմանին չուրջ ուղիղ պիտի համեմատի հանգուցեալին կենդանութեան միջոցին անոր մասին անուցուած յարգանքին և համակրութեան, ո՞ւր կը մնայ ուրեմն քրիստոնէական ներողամտութիւնը։ Բայց ներողամտութիւն ալ պէտք չէ մտնել գործին մէջ։ Հրապարակագիրը պատշաճութեան և օրէնքին ներած սահմանին մէջ իր գաղափարները կը յայտնէ, կը ձգէ մոլորութիւնները գրական, կրթական, և եկեղեցական ասպարէզներու վրայ, և երբ ենթակաները ուղղամիտ ըլլան, կը զգաստանին դիտողութիւններէն և կը համակերպին, կամ իրենց հակընդդէմ դիտողութիւնները կը ներկայացնեն։

Բայց կ'երեւի թէ Փանոսեանին չուրջ վերջին օրուան եկեղեցական և մեծ աղայական ամայութեան պատճառը մինչեւ մէկ ատիճան պէտք է փնտռել նաեւ Մամուրային պաշտամունքին մէջ։ Փանոսեանին յիշատակին յայտնապէս հակակրութիւն ցոյց տուող ազնիւ հոգիները չատ լաւ և ուշիղ գործ մը ըրած կ'ըլլան, խորհելով թէ հայ խմբագիրին, գրագէտին և վարժապետին ապագան կեպակարծ է միշտ, հակառակ ասժամանակեայ փայլուն կացութեան։ Անցեալին մէջ ո՞ր հայ խմբագիրը, գրագէտը և վարժապետը, եթէ երբեք չատ ապրեցաս մնացին իրենց երբեմնի փայլին մէջ։ Գրչի ասպարէզը տարօրինակ անակնկալներ, այլանդակութիւններ ունի, ապերախտ և անհաշիւ ասպարէզ մըն է, և եթէ նո՛ր ասպարէզին մէջ ուշես յարատեւել պարկեշտութեամբ բոլորանուէր տալով ինքզինքդ գրական և կրթական իդեալներուդ, վերջ ի վերջոյ անկուտի կը մնաս, պարզ խօսելով։ Մինչեւ իսկ եթէ Հայ խմբագիրը, կամ վարժապետը, կամ գրագէտը խանութպանի վայել ճարտարութեամբ և վաչխառուի իսկական ճարպիկութեամբ կծիկ կապելու ճարայ մը գտնէ, և սիրան ալ ըլլայ հոն, ուր իր գանձը գտնուի, դարձեալ կը տարակուսիմ որ ապագայ յաղողութիւն մը, փաթամ կամ բարեկեցիկ ծերութիւն մը ողջունէ զայն։

Ոտտ, Փանոսեանին աղքատութիւնը, խրհող, խօսող, գրող և ազդող Փանոսեանի մը աղքատութիւնը ո՛չ անանձնութեամբ է և ոչ պիտի ըլլայ անհետեւորդ։ Աղքատութեան տուայտանքներուն մէջ չարչրկող և իրենց խորհող ուղեղին վերջին կայծերը պլլպլացնող գրագէտը, խմբագիրը կամ հրապարակագիրը կարծես դատապարտուած է։

Եթէ մեր ժամանակակից գրական պատմութեան մէջ կա՛յ անհետացող դէմք մը, որուն հետ բաղդատութեան ուզենք դնել Փանոսեանը, Մամուրեանն է ան, երկուքն ալ գաղափարի մարդիկ, որոնք բէքլամաբոյր հրապարակագրութիւն չբրին, այլ սկզբունքի վրայ հիմնեցին իրենց բովանդակ գործունէութիւնը, երկուքն ալ իրենց ըմբռնած ճամբով և բնական ուրոյն կարողութիւններով։ Երկուքն ալ հրապարակագրութեան իսէլին ձգեցան, մերթ յաղթելով, մերթ տայթաքելով, վերջապէս ելլելով, ինչպէս կ'ընեն մարդիկ ուրիշ ամէն ասպարէզի մէջ։

Եթէ ողջնրուն մէջ ալ ուզենք փնտռել դէմք մը, որ իրրեւ խորհող, կամ իրրեւ գաղափարի մարդ, բաղդատենք Փանոսեանին և Մամուրեանին հետ, այն ա՛յ Գէրպէրեանն է որ կրթական դրութեան մը ներքեւ, ներգործիչ, և գործադրող հանդիսանալով, ասպարէզին սկիզբէն մինչեւ ծայրը ահա կը հետամտի իր կրթ. իսէալին, անկաշկանդ, ազիկամի և ինքնաշխատ տեսականութեամբ։ Սրեքն ալ իրենց ուժերուն վստահացած, և միայն ա՛յդ ուժերով, վարեցին իրենց գործը, և, ինչպէս գիտենք, Մամուրեան և Փանոսեան գրեցին մինչեւ որ գրիչը ա՛լ կոտրեցաւ իրենց ափին մէջ, և Գէրպէրեան ահա կը կրթէ ժամը պէրկ բռնած։

Ծարգանքէ տարբեր զգացում չի պոռթկար մեր սիրտը այդ մարդոց հանդէպ, ընդունելով սակայն թէ անոնց գործը կրնայ իր քննադատելի կողմը ունենալ, և արդէն երբ մէկը իր կռուանը միաքին՝ խորհուրդին վրայ կը հասատաէ, պատրաստ է ընդունելու խորհուրդին՝ միաքին ա՛յն միւս յատկութիւնը, որ առողջ դատողութիւնն ու քննադատութիւն է։

Փոքրոգութիւն միայն կրնայ ըլլալ այն վարմունքը զոր Փանոսեանէն հարուածեալ եկեղեցականք և բարձր դասու աշխարհականք, նոյն իսկ իր տապարէզին ընթացակից ոգնիւ անձնաւորութիւններ ցոյց տուին իր դագաղին չուրջ. սակայն ընթերցող ժողովուրդը, որ Փանոսեանին ճշմարիտ դատաւորն է, առաւելապէս ծածկեց, կոխեց այդ բացառութիւնը։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ ԵՒ ՔՆՆԱԴԱՏՆԵՐԸ

Մխիթարել ծերը, պաշտպանել որբը, խնամել հիւանդը, սփոփել խեղճերը, յոգեցնել սովալլուկը մերթ ասել աւելի թարի կրնա՞յ ունենալ մարդկային սիրտը։ Այս զգացման նըւիրուած է ահա Ազգային Ցարկին տարեկան նուագահանդէսը, որ այս տարի ալ հոն պատապարուած տաապաեալներուն տարին մէջ իր քաղցր տարաձգանքը ունեցաւ։ Այս պատապարեալներ ոչ միայն օրհնեցին ներկանները որոնք սիրայօժար փութացած էին, այլ այն արուեստագէտներն ալ որ սիրայօժար իրենց օժանդակութիւնը մարդասէր գործին նուիրած էին։

Բազմութիւնը հոն էր և ընարեալ որ խղճի մտօք հետեւեցաւ, դրուատեց և ծափահարեց։ Բայց ինչպէս միշտ սեր մէջ, այս անգամ ալ ականատես եղանք ինքնակոչ քննադատներու զուարճալի կողմերուն։ Այսպէս, ոմանք նոյն իսկ բառարանները անբաւական գտնելով, ածականներ հեղինակեցին, որոնք... անտարակոյս իրենց տեղն են։ Կը գրեն. — «Թուզիկի Ֆանթէզին կաթի (.՝) պէս վհատ է։ Կիւտենեանին ընտրած կտորները քնարեր հանգամանք մը ունին և հասարակ ժողովրդեան անմատչելի են...»։

Եթէ մեր յիշողութիւնը կարճ չէ, հոն՝ այն օրը, հասարակ ժողովուրդը բացակայ էր, թող որ արդէն այս պաղ մահկանացուներուն մէջէն ելած են նշանաւոր երաժիշտները։

Ուրեմն քննադատը մրափեց երբ Կիւտենեան իր թրթռուն ազեղովը ունկնդիրներուն մեծամասնութեան հիացումը կը յարուցանէր և արդի հաշակով ընտրուած՝ գրաւիչ հեղինակութիւններ իւյաս կը հանէր։ Դժբաղդաբար ... մրափեր է ա՛յն ատիճանի որ աչքէն վրիպեր է ծաղկ՝փունջ մը զոր արուեստասէր մը երիտասարդ հայ տաղանդին կը նուիրէր և որ կէս ճամբէն ետ դարձուցին։

Այս պարագաները կը յիշեցնեն ինծի ծանօթ գրչէ մը, որ ծանօթ թերթի մը մէջ, շուրջ 12 տարիներ առաջ «Այտա»ի ներկայացման հետեւեալ օրը՝ Գերման և Խաչատուր երաժշտութեան մասին քննադատութիւն մը կ'ընէր այս վերջինը յոռի անուանելով։

Վհիռը ծանր էր, գրոզին յանդգնութիւնը անը՛ռնելի. որովհետեւ ինքը արեւելեան մեղեդիներէն զատ երբէք ուրիշ նուագ լսելու առիթը ունեցած չէր։ Եթէ Գերման երաժշտութիւնը վեր կ'առնէր՝ պարզ այն պատճառին համար էր, որ Գերմանիան և իր արտադրութիւնները կ'ակսէին Պոլիս նորաձեւութիւն մը դառնալ։ Իր ըրածը snobisme մըն էր։

Ուրիշ գրող մը մինչ Ֆաուստի ներկայացման կերթար՝ ճամբան ծանօթ մը իրեն հանդիպելով՝ կը հարցնէր թէ բան մը պիտի գրէ։ Ան՝ բաճկոնը քիչ մը բանալով գրպանը ցոյց կուտայ և «հա՛ս է» կը պատասխանէ։ Յաջորդ օրը արդարեւ առանց ստորակէտ մը փոխելու, իր քննադատութիւնը որ դեռ երեկոյթին չդացած գրած էր, կը հրատարակուի։

Խոստովանինք թէ այսօր մեր երաժշտական քննադատութիւնը նոյնը կը մնայ, և կը մրափենք՝ որովհետեւ մասնագէտը ուսուցիչ անուններ ծրագրին մէջ չէր դրած։ Պէտք է գիտնալ թէ ամէն բանի մէջ կրկնութիւնը յոգնեցուցիչ է։ Նոր սերունդը՝ Լիցեր, Պէռիոներ, Վիոթթիներ լսելէն յոգնեցաւ։ Կամ այն է որ յեսա երթալով Կիւրքին, Բալէստրինային, Պաքին և ասոնց նման հին հեղինակներու գործին կենդանութիւն կուտայ, կամ բոլորովին նորերուն մէջէն կը կազմէ իր ընտրութիւնը։

Խնդիրը հինին ու նորին, Իտալացիին ու Գերմանացիին վրայ չէ՛, խնդիրը exécutionին վրայ է։ Եթէ երաժիշտը չգիտեր տալ իր նուագին այն interprétationն ու colorisն՝ որ ամէն կերպով գործին կատարելագործութիւն մը կուտայ... լաւ է գոցէ իր գործիքը։ Ամէնէն փայլուն յայտագիրը իր յարգն ու փայլը կը կորսնցնէ եթէ զայն իրրեւ լարուած միզիքի տուփի մը պէս նուագեն։

Հոս է ահա կիւտենեանին արժանիքը։ Ինքը ցոյց տուաւ թէ ոչ միայն հեղինակին ներշնչմանը հաւատարիմ կը մնայ այլ՝ եղանակը ֆեազէ ընել գիտէ ինչ որ ամենակարեւոր կէտ մըն է երաժշտութեան մէջ։ Գիտէ կիրքով վեր առնել կտորը, տալ անոր գոյն, զգացում, հուր և կեանք, հոն է ահա իր հանճարը, մէկ խօնարով թափանցել հեղինակին հոգւոյն և զայն կեչպով մը իւրացնել։

Մեր երաժշտական քննադատներուն նեղած չփոթ կարծիքները կարող են մի միայն երաժշտութենէ անհեղակ (Profane) մը մոլ բերնել, բայց ոչ լուրջ տիլեթանթ մը և կամ արուեստագէտ մը։

Կիւտենեան, Գոսիանի (երեւելի տաղանդաւոր Հունգարացի ջութակահար) այսինքն նոր գպրոցէն է ինչ որ այսօր ամենէն աւելի գնահատուած է։

Չեմ ուզեր թղկարել Կիւտենեանի տաղանդին և կարողութեանը մասին որ անվիճելի է։ Կիւտենեան պարծանք մըն է մեզի համար, ուր փաւլուն ապագայ մը և չատ չանցած պիտի դառնանք զինքը անուանի ջութակահարներու կարգը։

ԱՐԱՔՍԻ

Բերա

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԹԱՐԱԿԱՆ

Ա. ԵՒ Բ. ՀԱՏՈՐ

Ծանօթ հայկաբան և թերթիս ուագ խմբագիր Երուանդ եֆ. Տէր Անդրէասեան, սահուն ու գիւրաստակալի լեզուով աշխարհաբարի վերածած է Հայ եկեղեցւոյ հոգեշունչ չարականները, պահելով բնագիրին վսեմութիւնն ու հոգին։ Աշխարհաբար թարգմանութեան առջեւ գրուած է նաեւ գրաբար բնագիրը, զոր երգող քրիստոնեան դիւրութիւն կ'ունենայ նաեւ հասկնալու իր փառաբանութեան իմաստը։

Այս խնամուած աշխատութիւնը որ մաքուր տպագրութեամբ հրապարակ ելած է, կը ծախուի խիստ դիւրատաւ չելի գինով։

Ա. հատորին գինն է Պոլսոյ համար 2½, գաւառներու 3½ ղրշ.։

Բ. հատորին գինն է Պոլսոյ համար 5՝ գաւառներու 6½ ղրշ.։

Դիմել Խմբագրատուն։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԻՐԹՈՆԸ Թիւ 51

ԷՄԻԼ ՇԱՆՊ

ԴԷՊԻ ԲԵԻԵՌ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Է.

ՀՈՎԸ ԿԸ ՓՁԷ, ԿԱՐԿՈՒՏԸ ԿԸ ՇԱՁԷ

Բնակութեան յատուկ օրէնքն և մեքենաներու յարկարժէնին մէջ ամենը պարապ մաս մը կար բաց, ուր ուղեւորները տեսան որ ուաղի նման բան մը դիզուած էր որ հեռադեռէ կ'սաուարանար։ Եաքը երբ գեմինը ծակելու և ճամբայ բանալու պաշտօն ունեցող շաղափին վրան զնեցին, հոն ալ տեսան որ անհասկնալի ուաղներ լեցուած էին։ Մէկ խօսքով Հէլիքսի պարպ եղած մասերը քիչ ատենուան մէջ լեցուած էին ուաղներով։ Եւ սակայն ուաղները չէին կրցած ներս մտնել Հէլիքսէ, անոր համար որ պզտիկ ծակ մը իսկ չունէր մեքենան։

Երկու գիտունները իրենց զննութիւնը կատարելէ ետք վերնայարկէն իջան մեքենաներու սրահը։ Աւազներու կուտակումը ազդած էր մեքենային ալ վրայ, որ իր ընթացքը չարունակելով հանդերձ, մեծ ճարճատիւններ կը հանէր, որպէս թէ պիտի խորտակուէին երկաթները։ Ամբողջ ուղեւորներն ալ այս անբացատրելի պատահարէն սահմոկած՝ իրենց ամբողջ կորովը կրծնցնելով կը դողդողային, առանց սակայն իրարու երկիւղ յայտնելու։

Հէլիքս յանկարծ ցնցուեցաւ ճիշդ այնպէս ինչպէս շոգենաւ մը խարիսխ նետած պահուն կը ցնցուին վերնայարկին վրայ գտնուողները։ Բոլ Մարկուիթ որ ամէն բան երկրաչարժին կը վերագրէր, ակամայ ընդգրկեալ մը,

—Երկրաչարժ, երկրաչարժ գոչեց։ Ճարտարագէտը միշտ զսպել աշխատելով ինքզինքը,

—Լռեցէք սիրելիս, պատասխանեց ձայն մի հանէք, գանէ մեր քնացող ընկերները թող չզգան։ Եթէ այս կարկուտը պիտի մեռցնէ զմեզ և կամ երկրաչարժը իր տակը պիտի առնէ Հէլիքսը, գեթ քնացողները չզգան ուղեմին տոկումը։

Սըր Սէմբսըն Թէուլէթի նման կորովի մարդու մը այս յուսահատական խօսքերը ճշմարտապէս տխուր տպաւորութիւն մը թողուցին, և յուսահատութիւնը ալ աւելի սաստկացաւ։ Բոլ Մարկուիթի, երբ ճարտարագէտը հրամանն ըրաւ որ մեքենան կեցնեն։

Երիտասարդը անմիջապէս կեցնել ուզեց Հէլիքսը, բայց անիկա հակառակ մեքենային կեցած ըլլալուն, ճամբայ կ'առնէր։ Ինչ մեկնութիւն կարելի էր տալ այս երեւոյթին։ Եւ կամ գիտնականները պահ մը չփոթած իրարու երես նայեցան։ Ճարտարագէտը քիչ մը մտածելէ ետք,

—Անպատճառ ճամբուն վրայ քարայրի մը հանդիպեցանք, ըսաւ, երբ պարապութեան մը առիւեն ելանք, մեքենան կեցած ըլլալով հանդերձ, բնական է որ Հէլիքսը չկրցաւ բռնել իր ընթացքին սառակութիւնը և շարունակեց դէպ ի առաջ երթալ։ Եթէ ասանկ չարունակէ, կը վախնամ որ Հէլիքս տեղ մը զարնուելով կտոր կտորը լայ։

Միլիոնատէրը այս խօսքը արտասանելէ ետք ձեռնամած աղօթքի սկսաւ։

Ը.

ՀԷԼԻՔՍ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Քիչ ետքը Հէլիքս ուժգին արագութեամբ արշաւել սկսաւ։ Պարապութեանը մէջ առանց տեղ մը զարնուելու, սահեցաւ գնաց, բայց ինչպէս որ կ'ենթադրուէր, կարծր գետնի վրայ չէր յառաջնար։ այնպիսի ընթացք մը ունէր Հէլիքս որպէս թէ ջուրին մէջ ինկած ըլլար։ Այս սահումին պահուն Հէլիքսի չորս կողմը սկսան ջուրեր ցայտել մեծ բարձրութեամբ և մեքենաներուն սրահը գտնուող չորս մարդիկը գետին կլորեցան, մինչդեռ բընակութեան սրահին մէջ գտնուողները ալիոզրամ աղաղակներ կը բարձրացընէին։ Ելեքտրական լոյսերը վայրկենաբար մարած էին։

Քնացողները իրենց մահճակալներէն գետին գլորելով՝ ընդոստ ցատքած էին և սիրող խոր մթութեան մէջ սոսկալի տակնուվրայութիւն մը տեսնելով օգնութիւն կը թախանձէին սրտառուչ կոչերով։ Իրենց այնպէս կը թուէր որ Հէլիքսի ամբողջ գոյքերն ու մեքենաները ջախջախուած էին։ Տեսարանը ճշմարտապէս քստմնելի էր, ճարտարագէտը և ոչ մէկուն մխիթարական խօսք ուղղել կը փութար։ անոր ամբողջ մտածումը ժամ առաջ Հէլիքսը լուսաւորել էր, այս կարգի պատահականութիւններու առջեւ անպարտաւ չգտնուելու կանխահոգութեամբ շատ մը ջուներ, մոմեր գնած էր ու պահարաններուն մէջ դնեցուած, ուտած,

—Ջահերը վառեցէ՛ք, գոչեց։

Ճարտարապետը դեռ խօսքը չաւարտած ջահի մը լոյսը ցոլաց։ Մարքուիթ ալ յիշած էր պահեստի ջահերու գոյութիւնը և մութին մէջ խարխափելով անոնցմէ մէկը գտած ու վառած էր։ Այս ջահը թէեւ խիստ տկար լոյս մը կուտար, սակայն անոր շնորհիւ ճարտարագէտը կրցաւ ճշդել մեքենաներու սրահին կրած վնասը որ բաւական մեծ էր։ Գործիքներուն շատը գետինը ինկած ու կոտրկոտրեղած էին։ Ջերմաչափը, օդաչափը, կողմնացոյցն և ուրիշ այս կարգի գիտական գործիքները ջարդ ու փշուր դարձած էին, իսկ ամէնէն կարեւորը համարուող ուղեցոյց գործիքին ալ նշանասախատակը ուրուած էր։ Առանց ամէնէն աւելի ծանրակշիռը կար, Բոլ Մարկուիթ և Հարրի Մուրէր գետին փռուած մնացած էին։ Բոլ Մարքուիթ մանաւանդ զգայագիրկ կը պառկէր։ ինկած տեղն գրուեցաւի մը սուր եզերքին եկած էր ձեռքը ուրկէ առատ արիւն կը հոսէր, իսկ Հարրի հակառակ ճիգերուն չէր կրնար օտքի ելլել ու օրատաւորմամբ ճիչեր կ'արձակէր։ Մաքս Բանֆէթի բաղխումի պահուն ամբողջ ծանրութեամբ անոր վրայ ինկած ու սրունքը ջախջախուած էր։ Ճարտարագէտը այս դժբախտութիւնը տեսնելով մտածեց որ Հէլիքսի միւս ուղեւորներն ալ անմխիթար կացութեան մը կրընան ենթարկուած ըլլալ։ Բանֆէթի ձեռքին ջահը առաւ ու մեքենաներու սրահէն դուրս ելաւ։ աքթնամիա ֆըրանսացին ալ նոր ջահ մը վառած կը հետեւէր միլիոնատէրին։ Սրահին մէջ հանդիպեցան Տօքթ. Հատուի և նաւապետ Շէֆիլտի, որոնք մութին մէջ խարխափելով դէպի մեքենաներու յարկաբաժինը կը յառաջանային։ Այս երկուքը երբ ճարտարագէտը տեսան, անբացատրելի յուզումով,

—Ինչ կայ, ինչ եղաւ, հարցուցին։

Միլիոնատէրը փոխանակ այս հարցումներուն պատասխանելու,

—Մեքենաներու բաժինը գացէք, ըսաւ, հոն Բոլ Մարկուիթ և Հարրի Մուրէր վիրաւորուած կը հեծեն. գանոնք բուժելու աշխատեցէ՛ք, Մաքս Բանֆէթ թող հասկնէ ձեզ անցած դարձածը։

Երբ բժիշկն ու նաւապետը մեքենաներու սրահը կը փութային, ճարտարագէտը ուղղակի Տանիէլ Ժազսընի և Գէորթէլի սենեակը գնաց։ Ներքեւն օգնութիւն կ'աղաղակէին։ Միլիոնատէրը դուրս բանալով տեսաւ որ փոքրիկ Գէորթէլ սենդին սառակութենէն ուաղնապած և վախի ու արհաւիրքի սոսկումն դողալով Տանիէլի վիզին փարած չարունակ կուլար ու կը պոռար։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄՕՏԱԼՈՒՏ ՆԱՒԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԸ

ՌՈՒՍԱՔ Կ'ԱՆՑՆԻՆ ՍԻՆԿԱԲՈՒՐԷՆ

ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Պալթիկեան նաւատորմին մէկ մասը շաբաթ օր Սինկաբուրէն անցաւ գնաց դէպ ի արեւելք։ Վերջին հեռագիրները կ'ըսեն թէ Ռուսական Արտաքին մէջ կային 44 նաւ, որոնցմէ 16ը ածխանաւ, 5ը յածանաւի փոխուած փոխադրանաւ, 7ը Թորփիլանաւեր՝ առեւտրական նաւեր՝ առեւտրական դրօշի տակ։ Եթէ Սինկաբուրի Բիւթէրի Թղթակցին ըղրկած ցանկը ուշիղ է, զրահաւորներու տորմիղը՝ այսինքն չորս նոր մարտանաւերը և «Օլեգա»ն և «Նավարին»ը այս հաշուոյն մէջ չեն, և կ'ա յածանաւերուն ետեւէն պիտի երթան, կամ ուրիշ ուղղութեան մը պիտի հետեւին։ Ամէն պարագայի մէջ յայտնի է թէ զրահաւորները ճիշդ ժամանակին պիտի միանան յածանաւերուն, երբ ծովակալ Թոկոյի հետ կռուի բռնուին անոնք։

Պալթիկի նաւատորմին ամբողջ ոյժն է հետեւեալը.—

Զրահաւոր				
Սուվարով	13,516	թոն	18	մղոն արագ
Այեխսանդր Դ.	13,516	»	»	»
Պորոտինօ	13,600	»	»	»
Օրել	13,600	»	»	»
Օսլյապիա	14,500	»	»	»
Սէսոյի Վելիքի	10,400	»	»	»
Նավարին	10,206	»	16	»
Զրահապատ յածանաւ				
Նախիմով	8,524	»	16.7	»
Տիմիթրի Տոնսքոյ	5,880	»	16.5	»
Յածանաւ				
Օրօրա	6,630	»	20	»
Օլէգ	6,675	»	23	»
Ուժչուկ	3,080	»	24	»
Իզումրուտ	3,080	»	24	»
Սվիեթլանա	3,828	»	19	»
Յածանաւի փոխուած փոխադրանաւեր				

«Ֆիւրսթ Պիզմարք», «Բայզէրին Մարիա Թէրէզա», «Բայզէրին Աւկուսթա Վիքթորիա», «Բայզէր Ֆրիտրիխ», «Ռիսն», «Ռուս», «Անատիր»։

Թարփիլանաւած

«Պլէթիաշի», «Պէեռուսքրէչնի», «Ուրիս Թրի», «Պէտորի», «Պրաւի», «Ոտրի», «Վիխրի»։

Կամաւոր Նաւատորմ

«Քիլ», «Վլատիմիր», «Վօրոնէյ», «Թամպով», «Եվսաւ»։

Այս նաւատորմը Թուղթի վրայ քիչ մը աւելի զօրաւոր է քան Բորթ Արթուրի այն նաւատորմը, զոր Ճաբոնցիք ճմլեցին Օգստ. 10ին Շանթունկ հրուանդանին ճակատամարտին մէջ։

Ծովակալ Թոկօ, հիմակ ո՞ւր որ ալ ըլլայ, իր հրամատարութեան տակ ունի առաջուընէ աւելի հզօր ոյժ մը, որովհետեւ իր մարտանաւերը ամէնքն ալ ուժգան քաջուելով մաքրուեցան և նորոգուեցան և կրնայ հիմա գործածել նաեւ մեծ մասը այն յածանաւերուն, որոնք ան միջոցին Բաւիմուրալի նաւախումբին մէջ կը գտնուէին։ Ճաբոնական նաւատորմը կը բաղկանայ չորս առաջնակարգ զրահաւորներէ, երկու երկրորդ կարգի զրահաւորներէ, ութը զրահապատ յածանաւերէ, տասնըմէկ կէս զրահապատ և եօթը անզրահ յածանաւերէ, երեք Թորփիլաւոր Թնդանօթանաւերէ, տասնըհինգ հրամանաւերէ և երեսուն Թորփիլանաւերէ։ Սակայն չէ թէ ճաբոնական նաւատորմին մէջ հինգերորդ առաջնակարգ զրահաւոր մըն ալ կայ թէ ոչ, որովհետեւ կասկած կայ թէ Հացուզէէն դա՞ ուրիշ զրահաւոր մըն ալ կորսընդուցած են Ճաբոնցիք, բայց յայտնի է թէ այդպիսի նաւ մը կորսնցուց Բորթ Արթուրի բացերը, և հետեւաբար չորս զրահաւոր միայն ունի Թոկօ։

Հիմակ որ ռուսական նաւատորմը Սինկաբուրի առջեւ երեւցաւ, ծովակալ Բօժէսթվէնսքիի նաւային ուժերուն կռուող արժէքը աւելի չատ կ'երեւի քան ասկէց առաջ։ Թուղթի վրայ ծովակալ Թոկօ մեծ առաւելութիւն մը չունի, և անցեալ դէպքերու տրամաբանութիւնն է միայն որ Ռուսերուն համար հիմակ ալ ճախողած գուշակել կուտայ մեզի։ Եթէ Ճաբոնցիք ա՛յնչափ դիւրաւ կրնան իրենց Թշնամին գործը լմնցնել Բորթ Արթուրէն դուրս, նորէն յաղթական պիտի ելնեն Պալթիկի Նաւատորմին դէմ, քանի որ անհամասեռ տարրերէ բաղկացած է անիկա։ Բայց, ամէն պարագայի մէջ, կրնան արկածներ պատահիլ Ճաբոնական նաւատորմին համար ալ, և հաւանական է որ Ծովակալ Թոկօ իր բոլոր ուժերը միացնէ և իր Թշնամին անզօրութեան մատնէ աւելի նեղելով զայն քան ուղղակի յարձակումով։

Ծովակալ Բօժէսթվէնսքի Ծ. Ա. Բեւելքի մէջ միակ խարիսխ մը ունի միայն, և ասիկա է Վլատիվոսթոք, որուն կարելի է մօտենալ երեք նեղ ջրանցքերէ։ Սոնցմէ ամէնէն մօտը, այսինքն Ճաբոնի և Քորէայի միջեւ գտնուած ջրանցքը, Սինկաբուրէն ա՛նքան հեռի է որքան Բուլինթաուն նիւ Եորքէն, և այդ միջոցը կարելու մասնաւոր Պալթիկեան նաւատորմին ածխանաւերը չորուընակ յարձակման վտանգի մէջ պիտի ըլլան։

Եթէ ծովակալ Բօժէսթվէնսքի կարենայ գտնել Ճաբոնցիները՝ կարգաւ չարուած իրեն դէմ կռուելու համար, կրնայ բաւական մեծ գործ կատարել, որովհետեւ իր նաւատորմիղը փճացնելով հանդերձ կրնայ ընկճել ծովակալ Թոկօն, և ճամբայ բանալ նոր ռուսական նաւատորմի մը գալուն։ Բայց հաւանական չէ որ Ճաբոնցիք այսպիսի առիթ մը տան իրեն։ Ամէն պարագայի մէջ ելքը շատ հետաքրքրական է.

Որովհետեւ Ռուսք Մարտ 19ին Մատակասքարէն 250 մղոն բացերը տեսնուեցան, ըսել է որ 19 օրուան մէջ 3,500 մղոն ճամբորդեր են, այսինքն միջին հաշուով ժամը 7 ու կէս մղոն։ Այս արագութեամբ, եթէ կարենան, 14 օրէն Նակազաքի կը հասնին։ Բայց ծովակալ Բօժէսթվէնսքի Ճաբոնի ջուրերէն տարբեր ճամբով ալ կրնայ Վլատիվոսթոք հասնիլ, Լա Բէրուզ նեղուցը բռնելով, և այս պարագային իրեն առջեւ շատ աւելի երկար ճամբայ մը կ'ունենայ։

Սքաճուարս

ՕՐՈՒԱՆ ՄԵԾ ԽՆԴԻՐԸ

«Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի Ապրիլ 11ի խմբագրականն է

Ծովակալ Բօժէսթվէնսքի ի՛նչ սրտով ազազակեց «հապա՞ն, ճամբայ ելնե՛նք», երբ Մարտ 16ին խարիսխ վերցուց Մատակասքարի առջեւէն ճարպիկ և փանպաւոր հակառակորդի մը հետ չափուելու համար անոր հարիւրի ջուրերուն մէջ, և թերեւս ծանր պարտութեան մը նշաւակ ըլլալու համար։ Տակաւին յայտնի չէ թէ Ծովակալ Բօժէսթվէնսքի բարձրագոյն հրամանատարեն ձեռնարկեց իր ճամբորդութեան դէպ ի չինական ծովը թէ իր սեփական նախաձեռնութեամբ, և յայտնի չէ նաեւ թէ ի՞նչ պատճառներով կամ ի՞նչ հիմամբ չըսպասեց անիկա նէպոկաթովի օգնական զօրութեան, որուն ա՛նքան ստիպողական պէտք ունէր։ Որովհետեւ Մուքջէնի ճակատամարտին ռուսական ձախող պարտութենէն քանի մը օր վերջն էր որ Ծովակալը Մատակասքարէն խարիսխ վերցուց, կ'երեւի թէ Բեթերսպուրգի կառավարութիւնը՝ Հաշտութեան պարտաւորիչ հարկին գլուխ ծռելէ առաջ ուզեց թղթախաղին վերջին մասն ալ խաղալ և ծովու վրայ զէնքերու բախտին ալ կոչում ընել։

Բայց զօրաւոր պատճառներ ալ կան կարծելու թէ Ծովակալ Բօժէսթվէնսքի իր սեփական նախաձեռնութեամբ գործեց։ Բլասոլի և Բօժէսթվէնսքիի միջեւ փոխանակուած թղթակցութենէն, զոր հրատարակութեան տուաւ ռուս զինուորական նաւապետ Սիլլոթթի, յայտնապէս կ'երեւի թէ Ծովակալը հակառակ էր Նէպոկաթովի նաւախումբին զրկուելուն, որ մեծ մասամբ կը բաղկանայ եղերապատ դանդաղ հին ռճով զրահաւորներէ, և որուն կաղ գործողութիւնները կրնայ գէշ ազդեցութիւն ընել իր նաւատորմին շարժումներուն վրայ։ Բայց, ամէն պարագայի մէջ, հիմակ որ Բօժէսթվէնսքի երկու երկար ամիսներ սպասեց Նէպոկաթովի գալուն, և առանց քիչ մըն ալ համբերելու ճամբայ ելաւ, մեծ սխալ մը գործեց, որ կրնայ աղետալի հետեւանքներ ունենալ, որովհետեւ վերջապէս արշամարհելի ոյժ մը չէր Նէպոկաթովի ոյժը, որ կը բաղկանայ հինգ խոյոր կոռը նաւերէ, որոնց մէջ կան 118 ծանր և միջակ թնդանօթներ։ Ծովակալ Բօժէսթվէնսքի չկրնար արդարանալ նաեւ ա՛ն պատճառաւ որ դէպ ի Ծ. Արեւելեան ջուրերէն ճամբայ հանեց իր նաւատորմիղը երկու մասերու բաժնելով զայն, և երկու տարբեր ճամբաներէ տանելով.— Ֆոլքերզամի նաւախումբը զրկելով Մալաքա նեղուցին ճամբով և Սինկաբուրի վրայէն, և իր հրամատարութեան տակ գտնուած նաւախումբն ալ վարելով Սումարա և Ճաւա հոլանտական կղզիներուն մէջտեղ Սունտա նեղուցէն։ Թերեւս ծովակալ Բօժէսթվէնսքիի միտքը կ'օրորուի սա՛ գաղափարէն թէ Ճաբոնցիք նախ պիտի յարձակին Ֆոլքերզամի նաւախումբին վրայ, և եթէ յաղթեն ալ, ա՛նքան ծանր վնասներ պիտի կրեն որ Բօժէսթվէնսքիի հրամատարութեան տակ գտնուած զրահաւորներու նաւաբաժինը իսկոյն խոյանալով՝ Ճաբոնցիներուն գործը պիտի լմնցնէ։ Բայց ասանկ մանակի հաշիւներ ինչպէս ցամաքային այնպէս ալ ծովային պատերազմներու մէջ խիստ կեղակարծ են, որովհետեւ մաս առ մաս յարձակող Թոկօն այն առէն քիչ քիչ կը զարնուի և փճացումի վտանգէ կը պրծի։ Արդէն այս պատերազմին մէջ Ռուսք քանիցս կրեցին իրենց այս «պչակիկ ծրարներ»ու դրութեան հետեւանքները։

Ծովակալ Բօժէսթվէնսքի Պատերազմի գերագոյն սկզբունքին դէմ քանիցս մեղանչեց որովհետեւ Նէպոկաթովի երրորդ նաւաբաժինը, որ երեք չաբաթէն չինական ծովը պիտի մտնէ, պարտութեան մը վտանգին են. Թարկուած կ'ըլլայ, երբ չյաղողի վերնական ճակատամարտին առաջ միանալ Բօժէսթվէնսքիի։ Ռուս ծովակալը իր ծովային ուժերը երեք մասի բաժնելու վտանգը ա՛ն առեն միայն կրնայ դարմանել, եթէ կարելի եղածին չափ չուտ ի գլուխ հանէ իր նաւաբաժիններուն միացումը։ Բայց կարելի պիտի ըլլա՞յ ասիկա, և Ճաբոնցի ծովակալ Թոկօ ժամանակ և առիթ պիտի տա՞յ անոր։ Մինչեւ հիմակուան ծովային պատերազմին փորձառութիւնը այս ենթադրութեան հակառակ կը խօսի, որովհետեւ այնքարհ մինչեւ հիմա Թոկոյի մէջ ճանչցաւ հիանալի ծովակալ մը, որ, Նէլսընի և Թկկէթովի նման, արագ ակնարկով ըմբռնեց ճշմարիտ կացութիւնը և գիտցաւ կորովով զարնել ուժգնակի։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ԱՆՑՔԸ

ՈՓԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Ահա հեռագիրները իրենց կարգին որոնք ծանուցին Պալթիկի նաւատորմին անցքը Սինկաբուրէ.—

ՍԻՆԿԱԲՈՒՐ, Ապրիլ 9

Ռուսական նաւատորմը շաբաթ օր անցաւ նաւահանգիստէն դուրս սկըսեալ կէս օրէն մինչեւ ժամը 5. առջեւէն կ'երթային յածանաւերը։

Մարտանաւերը բնաւ չնգորդակցեցան ծովեզերքին հետ, բայց ռուս հիւպատոս Մ. Բօնտարենովսքի չոգեվաստակով մը գնաց ողջոյններ փոխանակեց։

Մարտանաւերը ժամական ութ մղոն արագութեամբ կ'երթային, յայտնի նշաններ կային թէ մարտանաւերուն մէջ իրարանցում մը կը տիրէր։ Իրենց գիծը կը տարածուէր տասը մղոնի վրայ, բայց ո՛րքան որ մինչեւ մէկ ատիճան պակառելի էր։ սակայն իր երեւոյթը պատերազմական տպաւորութիւն մը չէր թողուր։

Դասալիք ռուս նաւազ մը անգլիական իշխանութեանց կողմէ ցամաք հանուեցաւ Ջուրէն։

ՍԻՆԿԱԲՈՒՐ. Ապրիլ 8

Պալթիկեան Նաւատորմը Սինկաբուրի բացերը տեսնուեցաւ այսօր կէս օրէ վերջ ժամը 2½ին, և անցաւ եօթը մղոն բացէն։ Բոլոր մարտանաւերը կակուղ ածուխ կը վառէին, և անոնց մուխը կը տեսնուէր մղոններով հեռուէն։

Իրրեւ տեսարան հիանալի էր 47 մարտանաւերէ բաղկացեալ այն նոր Արտաքին թափորը։ Մարտանաւերը, չքեղ այլ խառնակ, 55 վայրկեանէն անցան մինչեւ որոշեալ կէտ մը։

Առջեւէն կ'երթար խոյոր յածանաւ մը և Հանպտրկ-Ամերիկա ընկերութեան վերաբերեալ երեք փոխադրանաւեր որոնք յածանաւի վերածուած են։ Յետոյ կուգային յածանաւերը, ածխաբարձները և զրահաւորները, ածխաբարձները մեծ մասամբ կեդրոնին մէջ էին։

Իմ չոգեմակոյկովս (Բիւթէրի Սին կաբուրի Թղթակիցը կ'ըսէ) գացի մօտէն տեսնել նաւատորմիղը։ Բոլոր մարտանաւերը արեւադարձային ծովերուն մէջ իրենց երկար ճամբորդութեան նշանները կը նրէին։ Նաւերուն ջրային գիծին երկայնքը զրեթէ մէկ ոտնաչափ ծովային խոտեր կը տեսնուէին։ Մարտանաւերուն տախտակամածները ածուխով բեռնաւորուած են, և ածխաբարձ չոգենաւերը թեթեւ էին։

Ապրիլ 9

Ստուգեցի որ միայն 44 նաւեր անցան երէկ ասկէց։ Ամէնէն կարեւոր կուռող մարտանաւերը, Սուվարով, Այեխսանդր Դ., Պորոտինօ և Օրել՝ յածանաւերու, Թորփիլանաւածներու իրենց լրացուցիչ մասով դեռ չեն հասած և անոնց ա՛ր գտնուիլը բոլորովին անծանօթ է։

Որովհետեւ Նաւատորմը նաւանգիստին օրինական ջուրերուն բացէն անցաւ, անգլիական իշխանութիւնք թնդանօթի ողջոյններ չարձակեցին։

Սինկաբուրի նաւահանգիստը գտնուած Թարա Թղթատարական չոգենաւին մէջ, որ առաջին անգամ տեսաւ ռուսական մարտանաւերը, մեծ յուզում կար բնիկ ճամբորդներուն կողմէ, որոնք կը փափաքէին տեսնել «Պալթիկ»ը։ Այս բնիկներուն մէջէն ոմանք, որոնք Ռուսերուն խիստ հակառակ էին, թքին ռուս մարտանաւերուն վրայ երբ Թարա 300 եարտա հեռուէն կ'անցնէր բայց նաւապետը զգաստութեան յորդորեց զանոնք։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԳ, Ապրիլ 9

Այն տխուր գուշակութիւններէն վերջ թէ ծովակալ Թոկօ պիտի արգիլէ ռուսական նաւատորմին մուտքը Մալաքքայի նեղուցին մէջ, իր անխափան անցքը ամէն կողմէ կ'ողջունուի իբրեւ բարեբաստիկ գուշակութիւն մը ծովակալ Բօժէսթվէնսքիի յանդուգն ձեռնարկութեան։ Հակառակ Ռուսերուն վերջին անտարբերութեան, որ այլ եւս սովորութիւն դարձած էր, և հակառակ ցոյցի մասին անոնց անխանդավառութեան, իրենց երեւակայութիւնը կ'սկսի արթնալ այս իրապէս բախտախնդիր շարժումին վրայ, որ պատերազմին սկիզբէն ի վեր առաջինն է Ռուսերուն կողմէ։ Ամենախորին հետաքրքրութեամբ լուրի կը սպասուի, նմանը թնաւ չտեսնուած հետաքրքրութեամբ։ Ժողովուրդը խիստ ուրախ է ռուս նաւատորմին մարդոց կողմէ ցոյց տրուած եռանդին վրայ, թէեւ հիմա բանը բանէն անցած ալ ըլլայ, և չատերը կը յուսան թէ պատերազմին բախտը պիտի նպաստէ անոնց որոնք ա՛յքան ոգեւորութեամբ յաղողութեան մը արժանաւոր ցոյց կուտան զիրենք։ Ուրիշներ որոնց բընական յոռետեսութիւնը չատ դիւրաւ չի յաղթուիր, այսու հանդերձ կը պարծենան թէ այս ճիգը ընելու էր Ռուսիա, կարելով թէ անյաղող ճակատամարտ մը աւելի պատուաւոր է քան թէ երկչոտութեամբ կծկիլը ծովեզերեայ մարգարէներուն ետեւը։

Ամէն ոք ազդուած է սա՛ գաղափարէն թէ պատերազմի կամ հաշտութեան խնդիրը հիմա Զարսքօյ-Սէլոյի ժողովարանէն փոխադրուած է Ծ. Արեւելեան ջուրերուն մէջ։ Ծովու վրայ վճռական յաղողութիւն մը անմիջապէս պիտի փոխէ պատերազմին տեսարանը, ծովակալ Մաքարովի մահուան նախընթաց պարագան պիտի վերանոր ստատուի։ Բայց ռուսական նաւատորմին կորուստը անտարակոյս պիտի ունենայ մեծ ազդեցութիւն մը հաշտութեան վրայ։

ՇԱՐԺՈՒՄ ՔԻՐԻՆԻ ՎՐԱՅ ՃԱԲՈՆՑԻՔ ՎԵՐՍԿՍԱՆ ԻՐԵՆՑ ՊԱՇԱՐՈՂԱԿԱՆԸ

Մանչուրիոյ ռուսական բանակին ձախակողմին դէմ Ճաբոնական շարժումը աւելի կորուկ ձեւ մը առած է։ Խարսին հասնող Ճաբոնցի գերիները կը յայտարարեն թէ զօրավար Նօկիի կոյսակի շարժման մասնակցող զօրքերուն թիւը 50,000 էր Մուքջէնի ճակատամարտին մէջ, փոխանակ 80 հազարի, ինչպէս ըսուեցաւ այն առեն։

Մուքջէնէն Խարսին հասնող ռուս առողջապահական պաշտօնեաներ կ'ըսեն թէ Ճաբոնցիք իրենց կորուստները 60,000ի կը հաշուեն, իսկ Ռուսաց կորուստները 150,000ի։

Զօրավար Օքու կողմնակի շարժումը կը վարէ դէպ ի Արեւելք։ Եթէ ասիկա հիշդ է, ուրեմն կը հաստատուի այն լուրը թէ Բաւիմուրա և Ռուրօքի իրենց գործակցութիւնը կը շարունակեն արեւելքէն, ուր ռուս լրտեսները չեն կրնար հասնիլ։ Բեթերսպուրգի մէջ լուր տարածուած է թէ 10 000 Ճաբոնցի զօրքեր իրենց ձիերով ու թնդանօթներով անցեալ եղեր են Մանկուրիոյ խորսնի ձորերուն մէջ։

Ճաբոնական պաշարող շարժումը հետեւեալ կերպով կը ծրագրէ Բեթերսպուրգի Բրի Ժուռնալին Թղթակիցը.— Զօրավար Նօկի իր գունդը կը յառաջացնէ երկաթուղիին երկայնքէն ցիցիհարի ուղղութեամբ։ Զօրավար Բուրօքի դիրք կը բռնէ Բիրինի ետեւը։ Սպասուած ցամաքային ճակատամարտը հաւանաբար պիտի զուգադիպի նաւային կռիւին, որ մօտալուտ կ'երեւի Մալայանց ջուրերուն մէջ։

ԲԱՆԱԿԸ ԵՒ ՁԱՐԸ

Զօրավար Լինէվիչ հետեւեալ հեռագիրը ուղղեց կայսեր.—

«Ակէք անցուցի Հրացանակիր Արքայական կիսաբաժնին և Հրետանիին զօրագունդերը։ Ուրախութեամբ կ'իմացուցեմ Ձեր Վեհափառութեան թէ զինուորները չատ լաւ վիճակի մէջ են, և խիստ կը փափաքին հաստատուն պահել իրենց նախահայրերուն անուն փառքը։ Ամբողջ կիսաբաժինը կը խնդրէ ինձմէ Ձեր Վեհափառութեան հաղորդել իր անսահման համակրութեան զգացումները և անձնուիրութիւնը հանդէպ Գահոյից։ Մարդիկը պատրաստ են ծառայելու Մանչուրիական Բանակին կարգերուն մէջ իրենց հայրերուն նոյն հաստատութիւնը։»

Կայսրը հետեւեալ հեռագիրը ղրկեց զօրավար Լինէվիչի.—

«Կը հրճուիմ որ Արքայազնէներու չորրորդ կիսաբաժինը և իր հրետանին երեւցաւ նո՛յն այն սքանչելի կարգապահութեամբ, որով սովոր է միշտ երեւիլ։ Համոզուած եմ թէ անունք հաստատուն պիտի պահեն երկաթեայ կիսաբաժնի իրենց աւանդութիւնները։

ՆԻԿՈՂԱ»

Առաջին Բանակին հրամատար զօրավար Քուրօքաթքին կը հեռագրէ կայսեր.—

«Սիպերիական ժԱ. և ժԲ. զօրագունդերը այսօր կը տանին իրենց տարեդարձի տօնները և կ'ողջունի Ձեր Վեհափառութեան, կայսրուհիին, Մայր-կայսրուհիին, և ժԲ. զօրագունդին պատուակալ գնդապետ Ձարեւիչին կեանքին համար։ Զինուորները իրենց հաւատարմական զգացումները կը յայտնեն Ձեր Վեհափառութեան։ Անոնք պարտաւոր են կեանքերնին տալու Թշնամին յաղթութեան համար։ Սիպերիական Զրդ բանակին բոլոր սպաները, ոստիկանները, զինուորները լսել վերի, խնդրեցին ինձմէ հաղորդել Ձեր Վեհափառութեան իրենց եռանդագին հաւատարմութիւնը թէ թշնամին պիտի յաղթուի, բայց ժամանակի պէտք ունինք։ Կրնամ ըսել թէ այս հաստատումը հաստատուած է Մանչուրիական առաջին բանակին բոլոր գունդերուն մէջ։»

Կայսրը հետեւեալը պատասխանեց զօրավար Քուրօքաթքինի.—

«Անկեղծօրէն զգածուած եմ այն զգացումներէն, զորս ինծի և ընտանիքիս համար կը բացատրեն Սիպերիական հրացանակիրները և 11 և 12րդ զօրագունդերը։ Անկեղծօրէն չնորհակալ եմ ձեզի։ Ուրախութեամբ կ'իմանամ թէ Առաջին Բանակի ոգեւորութիւնը ընաիր է. և կը հաւատայ յաջողութեան և ապագայ յաղթութեան թշնամիին վրայ։

ՆԻԿՈՂԱ»

ԼՈՐՏ ՔԻՉՆԷՐ ԵՒ ՃԱԲՈՆ

Ճաբոնի պատերազմական նախարար Մարքիզ Եամակաթա յոյժ սիրելիր և քաղաքավարական նամակ մը ուղղեցաւ Լորտ Քիչնէրի չնորհակալութիւն կը յայտնէ իրեն և Հնդկական Բանակին՝ ա՛յն քաղաքավարութեան համար, որ ցոյց տրուեցաւ անցեալ ամառ Սիմլայի մէջ Ճաբոնցի զինուոր. կցորդ հազարապետ Հիկաչիի, որ այս պահուս ալ պատրաստ մը կը կատարէ հիւսիսային-արեւմտեան սահմանագլխին երկայնքը։ Ճաբոնցի նախարարը կը գրէ.— «Իմ սառագաս սպայս հազարապետ Հիկաչիյէ տեղեկագիր ընդունելով թէ ձեր բանակին մէջ խորին սիրով կ'ընդունուի, մանաւանդ թէ Հնդկաստանի ներքերը իր ճամբորդութեան միջոցին անգլուհնդիկ իշխանութեանց կողմէ վերջին ծայր հիւրասիրութեան հանդիպած է, հիմակ պատիւ ունիմ խնդրելու Ձեր Վեհափառութենէն որ իմ անկեղծ շնորհակալութիւնս ընդունիք նոյնին կողմէ. և հաղորդէք զայն ձեր հրամատարութեան տակ գտնուած բոլոր իշխանութեանց։ Այս առթիւ Ձեր Վեհափառութեան նը յայտնեմ իմ խորին յարգանքներս։

ԵԱՄԱԿԱԹԱ»

ՆԱՄԱԿ ԹՈՔԻՈՅԷ

ՃԱԲՈՆԻ ԾՈՎԱՅԻՆ ԶՕՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Ղրկակցութիւն «Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ»ի

1854ին Ճաբոն Հոլանտայի թագաւորէն նաւ մը ընդունեց իբրեւ նուէր, 150 ձիու ոյժ ունեցող մեքենաներով, և որ կոչուեցաւ Քվանֆօ Մարու։ Վաղէն Ճաբոնական նաւը եղաւ ասիկա, որ Մագզ Արեւուն դրօշը կրեց։ Այս դրօշը իրրեւ Ճաբոնի ազգային դրօշ առաջարկողը եղաւ Շիմացու Սայինն, Սացուսա՛ի իշխանը։ 1854 յուլիս 11ին հրովարտակով ընդունուեցաւ այս դրօշը։ Հետեւեալ տարին հոլանտական ծովային սպաներ սկսան գործել իրրեւ մարդիչ, Ճաբոնցի անդրանիկ նաւազներուն սովորեցնելով ծովային նշանառութիւն և ուրիշ կարեւոր ծովային հրահանգներ. և դարձեալ տարի մը վերջ Նակազաքիի մէջ հիմնուեցաւ առաջին ռազմական նաւարան մը, և. նկեց եօթը տարի առաջ հիմնուած ծովային վարժարանին շրջանաւարտները լաւագոյն ապացոյցը տուին իրենց ընդհանուր հմտութեան, առանց ուրիշներուն օգնութեան չմնալով առաջին Ճաբոնական փոքրիկ մարտանաւ մը։

1857ին Քվանֆօ Մարուն իրրեւ դպրոց-մարտանաւ ղրկուեցաւ Եէտո, այսօրուան Թոքիոն, և կառավարութիւնը Հոլանտայէն գնեց առաջին պատերազմական նաւը, Քանրիմարու։ Ասիկա հետեւեալ տարին Ամերիկա ղրկուեցաւ, Միացեալ Նահանգաց հետ առեւտրական պայմանագրութիւն մը կնքելու, որ կարճ տեւեց։ Առաջին անգամն էր որ Ճաբոնական մարտանաւ մը կ'երեւէր արտաքսմանի նահանգստի մը մէջ, և միեւնոյն ժամանակ առաջին անգամն էր որ ծովու վրայ հրամատարութիւն կ'ընէին իրենք՝ Ճաբոնցի սպաներ։ Նաւատորմի մը պակասութիւնը հետզհետէ զգալի կ'ըլլար, և հիմնարկութիւնը որոշուեցաւ, ինչպէս նաեւ կարեւոր քայլերը առանուեցան լաւագոյն կերպով պատրաստելու համար սպաներ և նաւազներ։ Մինչեւ այն առեն իբրեւ մարդիչ կը գործածուէին մի միայն Հոլանտացի։ Արդի կայսեր կառավարութեան առակ մեծ շարժում մը առաջ եկաւ, Անգլիա Հոլանտայի մեղ անցաւ, և ռազմանաւորի մարդկանութեամբ և անսպառ տոկունութեամբ Ճաբոնական նաւային ոյժը հսկայ հաստատութիւններ առաւ տարուէ տարի, մինչեւ որ վերջապէս իր ճեծափառ յաջողութիւնը ցոյց տուաւ թէ ազնարի ամէնէն փայլուն նաւատորմին նիւթովը կազմուած է։ Այս օրերուս ասկայն երբ դափնիներ կը զարդարեն ինկածներուն գերեզմանները, և ողբերը իբրեւ դիւցազն կը պատկերին, մարդ եռ ետ երթալով ինքնաբերաբար կը խորհի ա՛յն ժամանակին վրայ, երբ 1600 Ապրիլ 12ին հոլանտական նաւ մը Ճաբոնի ցամաքը եկաւ։ Նաւուն ղեկավարն էր Ուիլ Ատամս անուն անգլիացի մը։ Հոլանտացիք եկած էին Ճաբոնի մէջ գործարան մը հիմնելու արտօնութիւն խնդրելու համար։ Ճաբոնի այն ատենուան կառավարութիւնը պայման դրաւ Ճաբոնի մէջ պահել Ատամսը, Ասարմէ խնդրելու նաւաշինութեան արուեստին վրայ Ճաբոնցիները հրահանգել. և Ճաբոնական առաջին առագաստանաւը ճամբայ ելաւ Ատամսի հրամատարութեան տակ։ Տարիներով աշխատեցաւ, առա՛ց հայրենիք դառնալու, որովհետեւ Ճաբոնական կառավարութիւնը չէր ձգեր որ հեռանայ անիկա։ Այլեւ չկրցաւ Ատամս Անգլիան տեսնել, և երբ մեռաւ մեծահանդէս թաղուեցաւ Հէ՛իմուրայի բլուրին վրայ, Եօքօսուքայի այժմեան պատերազմական նաւարանին վերեւ։ Երախտագէտ Ճաբոնցի ժողովուրդը, որ երկրային պարգեւ մը կը հարաբէր Ատամսը, բաղին մը կանգնեց անոր հոգեր, որ սակաւին կանգուն կը մնայ, և հոն իրեն Ատամուածային պատիւներ կը տրուին։ Անիկա չգիտցաւ թէ ինչ հզոր գործի մը հիմը կը դնէր, արդարեւ պարզուկ նաւաստի մը, բայց մեծ ժամանակի մը քաջամարտիկներուն առաջին ուսուցիչը եղած է։

*** Այս անգամ ամուսնացեալ և ընտանիքի տէր մարդիկն են որ ի զէն կը կոչուին։ Սրատաճիկ դէպքը պատահեցաւ Բուսմաթթի մէջ։ Պարիզպան մը որուն կինը քիչ առաջ մեռած էր, իր մինակ երեք տարեկան աղջկան հետ կ'ապրէր համեստ կեանքով։ Նոյն իսկ իր աղջիկը դաշտի աշխատութեան մէջ կ'օգնէր իր հայրիկին երկու ծաղը իրար բերելու համար։ Հայրը իսկոյն հրաման ստացաւ քանչէրոս ժամէն դուրսի տակ մնայ։ Ազգական չունէր և դրացիներն ալ որ աղքատ էին, չէին կրնար սանձնել տղուն խնամքը. քանի որ հօրը ողջամբ դառնալը տարակուսելի էր։ Խեղճ մարդը յուսահատած աղջկան ձեռքէն բռնեց և ժողովուրդ մեծ գիւղ մը տարաւ յանձնելու համար զայն գիւղապետին։ Բայց պաշտօնարանը չէրպատասխան էր խուռն բազմութեամբ որ ռազմավարին վրայ տեղեկութիւն կ'ուզէր։ Չկրցաւ ներս մտնել։ Ժամերը սահեցան, ասենը կուգար և դեռ չէր գիտեր թէ ի՞նչ ընէ ազջիկը։ Ցուսահատութեան այս վայրկեանին Մատեց սոսկալի անձնասպանութեան մը վրայ, կամ նոյն իսկ իր սիրական զաւակին կնճռքը խլելուն վրայ։ Վերջապէս քաշեց Թուրը։ և սպաննեց իր զաւակը։ Իր զօրագունդին մէջ կ'սպասէին իր գալուստեան. և երբ խնդիրը իմացուեցաւ, ամէն կող՝է ցաւ յայտնուեցաւ։

ԻՆՉՆԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԳԻ ՄԷՋ.— Թէնիչէվ անուն տիկին մը բարձր դասու պատկանող, անձնասպան եղաւ ինքզինքը նետելով կառախուզին տակը։ Տիկին Թենիչէվ ռուսական ընկերութեան մէջ ծանօթ դէմք մըն էր, իբրեւ գեղարուեստագէտ և պալպանուհի գեղարուեստական գործերու։ Ինք առաջին անգամ հիմնեց Ռուսիոյ մէջ գեղարուեստական Թատրոն մը, Միր Սքուսվա։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

13 Ապրիլ 1905

Ֆրանս. 3%(Français)	99 35
Բէժի (Tab. Turcs)	387 —
Օսմ. Միաբանակ (R. Nv. Unif.)	89 —
Երկաթուղի (Lots Turcs)	135 75
Կանգ Օթթ. (Banque Ott.)	605 —
Ծանանկաղ (Transvaal)	105 —

Օ ԼՈՒՎՐԻ վաճառատան կարեւոր ազգը կարդալ Դ. Երես։ 40 % զեղչ

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 ապրիլ. — Ճիշդ կ'երեւայ այն լուրը թէ նաւամարտ մը տեղի ունեցած է ռուսական և ճարոնական տորմիղներուն միջեւ։ Բայց չի հաստատուիր որ ճարոնական ժողովուրդներուն միջեւ։

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.— «Հատէլպլատտա»յի Պաթաւիոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Անամպա կղզիներուն մօտ (Սինկապուրէ 350 քիլոմէթր հեռու դէպի հիւսիս-արեւելք) նաւամարտ մը սկսաւ ճարոնական և ռուսական տորմիղներուն միջեւ։ Հոլանտական հինգ մարտանաւեր ներկայ են նաւամարտին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Ճարոնական յաջողութիւնը կը շրջին Քօչինչինի մասերը, որպէս զի արգիլեն ռուս նաւատորմին ածուխ առնել։ Հանկ Քոնկէ կը հեռագրուի «Տէյլի Մէյլ»ի թէ ամերիկեան «Վիսքոնսին» մարտանաւը, չորս թորփիլնաւածներու հետ մօտերս Մանիլա պիտի մեկնի (Փիլիպպէնները կղզիք)։

— Քօպէէն կը հեռագրուի «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի թէ Բեքինի ռուս դեսպան Մ. Լէսար խնդրեր է չինական կառավարութենէն որ չինական նաւահանգիստ մը փոխ տայ Ռուսիոյ։ բայց չինական կառավարութիւնը բացարձակապէս մերժեր է այս խնդիրքը։

ՃԻՈՒՌԻ. — Գալթիկի Գ. նաւաբաժինը տեսնուեցաւ Սուէզքրա կղզիին մօտ, Գարատաֆուի հրաւանդանէն 150 մղոն հեռու, դէպի արեւելք։

ԼՈՆՏՈՆ. — Հանկ Քոնկէ կը հեռագրուի «Տէյլի Մէյլ»ի. — Աւստրալիայէ եկող անգլիական չոգենաւի մը համբորդները ճարոնական խոշոր յաջանաւ մը տեսան Գոնէօ և Մինասնաօ կղզիներուն (Փիլիպպէնները) միջեւ Գալիլան նեղուցին մէջ, ուր հեռաշրջութիւններ կը կատարէր։ Քօլօմպոյէ կը հեռագրուի «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թէ հոն հասաւ անգլիական «Թէրիզ» մարտանաւը, և անմիջապէս ճամբայ ելաւ դէպի արեւելք։ Մօտերս հոն կը սպասուի ծովակալ Նէպ-կոթովի նաւաբաժինը։

ԲԱՐԻԶ. — Տիէկօ Սուարէզէ լուր կը տրուի որ «Անդ Իրէնէ» առեւտրական չոգենաւին մարդիկը ըսին թէ Նէպոկադովի նաւաբաժինին հանդիպեցան Մատակասքարի հիւսիս արեւելեան կողմը, որ կ'ուզէր հաւանաբար խոյս տալ թշնամի թորփիլնաւերու յարձակումէն։

ԲԱՐԻԶ.— Զրոյց կայ թէ նոր բանակցութիւններ սկսած են ռուս փոխառութիւն մը կնքելու համար։ Ռուս դրամատէրներու խմբակէն պատուիրակներ հասած են հոս։ Ռուսիա այս փոխառութիւնը կը կնքէ վասնզի դրամի պէտք ունի, անյապաղ գործադրելու համար մեծաքանակ զինուորական պիտոյքներու յանձնարարութեան ծրագիրը, և ռուս կառավարութիւնը վճռապէս որոշած է ստիպել Ճարոնը որ գոհացուցիչ հաշուութիւն մը կնքէ Ռուսիոյ հետ։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Մարտ 3ի կայս. ուղղային համաձայն կազմուած յանձնաժողովին խորհրդակցութեանց մասնակցելու համար Սվիթոբոլք Մէրսքի իշխանը այսօր Բեղերսպուրկ կը սպասուի։

—Կրթական նախարար Մ. Կլազով հրաժարեր է և անոր պիտի յաջորդէ երկրագործական նախարար Մ. Եէր. Ժուլ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիուչուանկէ կը հեռագրուի «Մէնդրլ Նիւզ»ի թէ հիւսիսային Մանչուրիայէ եկող անգլիական չոգենաւի մը համբորդները ճարոնական խոշոր յաջանաւ մը տեսան Գոնէօ և Մինասնաօ կղզիներուն (Փիլիպպէնները) միջեւ։ Գալիլան նեղուցին մէջ, ուր հեռաշրջութիւններ կը կատարէր։ Քօլօմպոյէ կը հեռագրուի «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թէ հոն հասաւ անգլիական «Թէրիզ» մարտանաւը, և անմիջապէս ճամբայ ելաւ դէպի արեւելք։ Մօտերս հոն կը սպասուի ծովակալ Նէպոկադովի նաւաբաժինը։

ԲԱՐԻԶ.— Տիէկօ Սուարէզէ լուր կը տրուի որ «Անդ Իրէնէ» առեւտրական չոգենաւին մարդիկը ըսին թէ Նէպոկադովի նաւաբաժինին հանդիպեցան Մատակասքարի հիւսիս արեւելեան կողմը, որ կ'ուզէր հաւանաբար խոյս տալ թշնամի թորփիլնաւերու յարձակումէն։

ԲԱՐԻԶ.— Զրոյց կայ թէ նոր բանակցութիւններ սկսած են ռուս փոխառութիւն մը կնքելու համար։ Ռուս դրամատէրներու խմբակէն պատուիրակներ հասած են հոս։ Ռուսիա այս փոխառութիւնը կը կնքէ վասնզի դրամի պէտք ունի, անյապաղ գործադրելու համար մեծաքանակ զինուորական պիտոյքներու յանձնարարութեան ծրագիրը, և ռուս կառավարութիւնը վճռապէս որոշած է ստիպել Ճարոնը որ գոհացուցիչ հաշուութիւն մը կնքէ Ռուսիոյ հետ։

ԲԵՌԵՐՍԳՈՒՐԿ.— Մարտ 3ի կայս. ուղղային համաձայն կազմուած յանձնաժողովին խորհրդակցութեանց մասնակցելու համար Սվիթոբոլք Մէրսքի իշխանը այսօր Բեղերսպուրկ կը սպասուի։

—Կրթական նախարար Մ. Կլազով հրաժարեր է և անոր պիտի յաջորդէ երկրագործական նախարար Մ. Եէր. Ժուլ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիուչուանկէ կը հեռագրուի «Մէնդրլ Նիւզ»ի թէ հիւսիսային Մանչուրիայէ եկող անգլիական չոգենաւի մը համբորդները ճարոնական խոշոր յաջանաւ մը տեսան Գոնէօ և Մինասնաօ կղզիներուն (Փիլիպպէնները) միջեւ Գալիլան նեղուցին մէջ, ուր հեռաշրջութիւններ կը կատարէր։ Քօլօմպոյէ կը հեռագրուի «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թէ հոն հասաւ անգլիական «Թէրիզ» մարտանաւը, և անմիջապէս ճամբայ ելաւ դէպի արեւելք։ Մօտերս հոն կը սպասուի ծովակալ Նէպոկադովի նաւաբաժինը։

ԲԱՐԻԶ.— Տիէկօ Սուարէզէ լուր կը տրուի որ «Անդ Իրէնէ» առեւտրական չոգենաւին մարդիկը ըսին թէ Նէպոկադովի նաւաբաժինին հանդիպեցան Մատակասքարի հիւսիս արեւելեան կողմը, որ կ'ուզէր հաւանաբար խոյս տալ թշնամի թորփիլնաւերու յարձակումէն։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը մասնագրած է Ս. Զաքի մասնական օրերէն վերջ Ս. Պարիրաք Հայրը հրաւիրել, որպէս զի ի յիշատակ հանգուցեալ Քէլէկեան Պողոս էֆ.ի Ս. Պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարէ։

ՄԱՅԱՌ նախարարապետ կոմս Թիցս չնորհակալութեան գիր մը գրած է, ինչպէս Իզմիրի առաջնորդ Սրբազանին և Տ.Ո.ակի քահանայի, նոյնպէս տեղւոյն Յ. Վահան քհ. Նաւատարդեանի, Դաւոցի իշխանին ոսկերոտիքին փոխադրութեան գործին մէջ հոգածութիւն ցոյց տուած ըլլալուն համար։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ որբանոցին յարաւեւութեան համար 20 ոսկւոյ նպաստ մը ղրկուած էր Պարիրարքարանէ, առանց որոյ որբանոցը փակուելու պիտի ենթարկուէր։ Առաջնորդ Տ. Եղեկիէլ Մ. Վրդ. և որբանոցին հոգաբարձութիւնը այս նպաստը ընդունելով, յանուն որբոց շնորհակալութիւն յայտնած և խոստացած են իրենց կարողութեան չափ վ աշխատիլ, որբանոցը յարատեւ վիճակի մէջ պահելու համար։

ՍԵԼԱՆԻԿի Հոգաբարձութիւնը խնդրած Պարիրարքարանէն որ Իզմիրի մէջ գտնուող Տ. Թովմաս քահանայ Սելանիկ զրկի ի Տ. Սերոբէ քահանայ Ներսիսեանի տեղ պաշտօնավարելու համար, քանի որ յիշեալը ինչպէս գրած էինք, տեղւոյն վարժարանին շինութեան համար նուիրահաւաքութիւն կատարելու գործով Սգիպտոս պիտի երթայ։

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ նորընծայ Դրպրաց Դասու Տնօրէն Խորհրդոյ անդամներէն պիրացու Նիկողայոս Ալժամեանը հրաժարած ըլլալով, առաւելագոյն քաջ ստացող տիրացու Գրիգոր Փափազեանը Տնօրէն Ժողովոյ անդամ կարգուած է գպրապետութեան կոչմէ։ Ս. Պարիրարք Հայրը հաստատեց։

ԳԱՆՏԻԼԼԻի քահանային և Թաղ. Խորհրդոյ միջեւ անհամաձայնութիւն ծագելով Ս. Պարիրարք Հօր հրամանաւ քննիչ կարգուած էր Տ. Հմայեակ քհ. Էքսէրճեանը որ անձամբ Գանիլլի երթալով, խնդիրը երկուստեք քններ, բացատրութիւններ լսեր է երկու կողմէ և իր քննութեան տեղեկագիրը ինչ-ինչ առաջարկութիւններով ներկայացուցած է Պարիրարքարանին։ Ս. Պարիրարք Հայրը փոխանորդ Սրբազանին յանձնարարեց Պարիրարքարան կոչել քահանան և Թաղ. Խորհուրդին անդամները և պէտք եղած խրատներն ու յորդորները տալ անոնց։

ԻԶՄԻՐԻ Առաջնորդ Տ. Դուրեան Սրբազան մատդրութիւն ունի իր անձնական ծախքով մատարձան մը կանգնել իր «իրեցեալ ազգ.»երին՝ վաղամեռիկ գրագէտ-բանաստէղծ Ռուբէն էֆ. Որբերեան, որ առեւտ. գործով Ճիպոթի կը գտնուի, Լոնտոնի «Տէյլի Մէյլ» կարեւոր թերթին Ճիպոթի թղթակից նշանակուած է։

ՁՕՐՈՒՄԷ կը գրեն թէ ամսոյս 6ին հոն ժամանեց տեղւոյն կառավարիչ Բեսմիլ փաշա։ Ն. Վսեմութեան եղեկաւէ մեկնելու հեռագիրը սառնալեռ ամենաբարձր կողմէ մասնաւոր պատուիրակութիւն մը դիմաւորեց զայն մինչեւ ուրը ժամանդին Ալուճա գիւղաքաղաքի մէջ։ Տեղւոյն հայ ժողովրդն ալ Տ. Անանիա Հօր և Թաղ. Խորհրդոյ անդամները երգեցիկ մասնակցութեամբ դիմաւորեցին կառավարիչ փաշան։ Երբ կառավարիչը հասաւ կառավարութեան պաշտօնատունը, դահլիճին մէջ պաշտօնական մարմիններ չնորհաւորեցին Ն. Վսեմութիւնը և բարի գալուստ մաղթեցին։ Տ. Անանիա քհն. խ ի դիմաց տեղւոյն ժողովրդեան բարի գալուստ մաղթելով Ն. Վսեմութեան, օրտաբուղխ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն թանկագին կենաց և արեւշատութեան Ն. Կայս. Վեհափառութեան։

ԻԶՄԻՐԻՆ մեր թղթակիցը կը գրէ մեզի.— Դուրեան Սրբազանի Տիրամօր մասը որքան իր Սրբազան որդւոյն, նոյնքան ալ բոլոր Իզմիրցիներուն խորին վիշտ պատճառեց, որոնք ամէն օր կը փութան իրենց ցաւակցութիւնը յայտնել Ն. Սրբազնութեան։ Առաջնորդարանի դահլիճները ամէն օր գրեթէ լեցուն են ցաւակցական այցելուներով։ Իզմիրի և արուարձաններու եկեղեցիներուն մէջ պատարագութիւններ կը տեսնուին հոգեհանգստեան արարողութիւններ կատարելու՝ հանգուցեալ Տիրամօր հոգւոյն համար։

—Հանոյքով լսեցինք այն լուրը թէ ի մօտոյ քաղ.քիս Ուսումն. Խորհուրդը կը պատրաստուի ազգ. երկսեռ վարժարանաց մէջ գիշերօթիկի դրութիւնը հաստատել։ Այդ գիշերօթիկ վարժարանին չէնքին կառուցման յարմարագոյն տեղը նկատուած է Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ գտնուած արտեսանոցը, և այս առթիւ դիմում եղած է նոյն չէնքին տիրոջ, Կարապետ էֆ. Սրապեանի, որ կը յուսանք թէ իր հաւանութիւնը պիտի տայ յօգուտ կրթական գործին։

—Գէրկամայէն բարեհիրա և հարուստ անձնաւորութիւն մը — որ մինչեւ ցարդ գաղտնի պահել կ'ուզէ իր անունը— ի մօտոյ Իզմիրի մէջ կառուցանել պիտի տայ Եղեր Սահեւարանական վարժարան մը 5000 ոսկի մօտ արժողութեամբ։ Սոյն հաճելի լուրը իր գործադրութիւնը պիտի գտնէ եղեր ի մօտոյ։ Սպասենք և յուսանք։

—Տեղւոյս Հայ երիտասարդութիւնը իր ծաղիկներէն մին կորսնցնելու դժբաղդութիւնը ունեցաւ այս շաբթու յանձին Տիար Պետրոս Շահվէքիլեանի որ ծաղիկ հասակին մէջ իր մահկանացուն կնքեց անցեալ երեքշաբթի օր։ Իր վաղահաս մահը մեծ վիշտ ուցաւ պատճառեց Իզմիրցիներուն։ Ցուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ նախորդ չորեքշաբթի օր, նախագահութեամբ Ս. Առաջնորդին և ի ներկայութեան խուռն բազմութեան մը։

—Երբ այս պահուս Պոլսեցիք իրենց Հիւանդանոցին տարեկան նուագահանդէսին կարգադրութիւններով կ'զբաղին, ահա հոս ալ խումբ մը բարձր դասակարգի պատկանող Հայ աղջիկներ գործի վրայ են մեծ աշխուժով ու փութկոտութեամբ պարտատուութիւններ տեսնելու Մեծ Պահոց վերջին շաբթուն տեղի ունենալիք նուագահանդէսին համար ի նպաստ Ազգ. երկսեռ վարժարանաց։ Կարգադրիչ Մասնախումբի ազնիւ տիկինները, ամէն ջանք չեն խնայած նուագահանդէսին շքեղութեանը մասին։ Այս տարի եւս Զաակի տօնին առթիւ գովելի հոգածութեամբ մը Մնամակալուհի Տիկնայք սկսած են պատասել տալ հանդերձ, կօշիկ, գլխարկ եւայլն վարժարաններու 200է աւելի աղքատիկ աշակերտներուն համար։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ համար մէկ քանի հիւանդապահներու և յիմարապահներու պէտք կայ։ այս պաշտօնները ստանձնել փափաքող և յարմարութիւն ալ ունեցողները կրնան ուղղակի դիմել Տնօրէնութեան։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Տէր Խմբագիր.

Ցաւանի է թէ ամէն Հայ քրիստոնեայ ջերմեռանդ վերաբերում մը ունի կենաց Փայտով, Ս. Աւետարանով և Սրբոց Նշխարներով նուիրագործուած Խաչանգիտի ջուրին հանդէպ։ Ղալաթիոյ եկեղեցին, ամէն հինգշաբթի կը կատարուի սոյն հնաւանդ արարողութիւնը և ջերմեռանդ ուխտաւորներ երկիւղածութեամբ կը մասնակցին խաչահանդիսին, դպալ մը խմելով օրհնուած ջուրէն։ Արդ, ասանկ նուիրագործուած ջուր մը բնական է որ նիւթապէս ալ խիստ վճիռ ու անարատ ըլլայ։ Սակայն ցաւօք կը տեսնենք որ անուշադրութեամբ նկատողութեան չառնուիր այս կէտը և Ղալաթիոյ եկեղեցիին օրհնուած ջուրը յաճախ հասարակ տեսակէն է որուն տակը փոշիի հետքեր կ'երեւան։ Փափաքելի է որ եկեղեցւոյ պաշտօնեաները այս պարագան նկատի առնելով աւելի զգաստ ջուր գործածեն։

Ցարգանօք
ՄԻՔԱՅԷԼ ԿԻՒԼԱՊԵԱՆ

31 մարտ 905

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՇԱՔ

Հէյեթը սը'իյէ աթքպպալեանան իղղէթլու Բիզա Նուրի վէ Բէմզի Էսմէր էֆէնտիլէրէ թէֆիէն բիթպէի սանիյէ սընրֆը Միհթէմեթիի.

Թահրիրաթը նարիճիէ գալէմի խիւլէֆասընան իզղէթլու Իսբիրօ էֆէնտիէ թէֆիէն բիթպէի սանիէ սընրֆը սանիսի Թէվճիհ պույրուլմուշտուր։

ՆԸՇԱՆ

Իշէվճի բէսսամը Անասնաքի էֆէնտիէ ալտրմինի բիթպէտէն Օսմանի։

ՆԵՐՔԻՆ

ՍԱՔՍՈՆԻՈՑ Ժան-Ժորժ իշխանը երէկ առաւ Գոլիս ժամանեց Լոյտի Մեհեան չոգենաւով իր թիկնապահ Գաոսն վոն Պէլլէրի հետ։ Իշխանին հիւրասիրած կարգուեցաւ Կայս. թիկնապահ գնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյ։ Սաքսոնիոյ իշխանը հիւրասիրին հետ ցամաք ելլելով իջաւ Բերա-Բալասի պանդոկը։

ՖԷՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆԸ երէկ պիտի մեկնէր Հռոմէն։ Իտալիոյ Վիքթոր-Էմանուէլ թագաւորը առջի առաւօտ կառքով գնաց, առաւ Իշխանը և անոր հետ պատրաստ մը կատարեց քաղաքին մէջ։ Արտաքին գործոց նախարար Մ. Թիթոնի ալ այցելեց Իշխանին։ Իրիկունը արքունիքին մէջ սեղան մը տրուեցաւ ի պատիւ Իշխանին։ Պուլկար վարչապետ զոր. Բալշօ Բէթրօֆ Սոֆիայի մէջ յայտնեց թղթակիցի մը թէ Իշխանը Հռոմէն մեկնելէ ետք Իտալիոյ մէջ ճամբորդութիւն մը պիտի կատարէ։ Վարչապետը յայտնած է թէ սխալ է որ նախարարական տագնապ մը տեղի պիտի ունենայ և անհամաձայնութիւններ կան նախարարներուն միջեւ։ Պուլկար կառավարութիւնը ժառդիր չէ Պուլկար պարագաները միացնել։

ԱՌՈՂՋԱԳԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը թուքախտի դէմ նախազգուշական միջոցներ անօրինեց։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն հականեխական գործիքներ ղրկուեցան նահանգները։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ.— Թուրք թերթերը կը գրեն թէ 10 Պուլկարներ զէն ի ձեռին յարձակեցան Տէպրէի-Պալայի Եապանիցա գիւղին սեպ քահանային վրայ։ Զօրքեր ղրկուեցան որոնք Պուլկարներէն 8ը ձերբակալելին գրաւելով 5 հրացան և կարգ մը թուղթեր։ Մուարիցա գիւղին մէջ ալ 7 հրացաններ գրաւուեցան իրենց փամփուշտներով։

ՊԱՍԱՐԱՑԻ կուսակալութիւնը արտօնութիւն խնդրեց Օսմ. շոգենաւային ընկերութիւնն մը կազմել Հնդկաց Ովկէանոսին և Պասրայի ծոցին մէջ շոգենաւ քանեցնելու համար։

ԹՐԱՄՈՒԷՑ ԴՈՒՆԻԱՑԻ ՄԷՋ.— Գունիայի Թաղապետութիւնը Թրամուէյի երկու գիծ պիտի հաստատէ պուլաս-Բազարէն մինչեւ երկաթուղիի կայարանը և Ֆէրիսիէ ճաստէսիէն մինչեւ պահականոց, որոնք իրար պիտի միանան։ Աշխատութիւնները պիտի սկսուին քիչ առեն։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Մ. Պօր Բարիզ մեկնեցաւ ժուռնանալու համար Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպանատան նախկին քարտուղար Մ. Բրէվրի աղջկան հետ։

ՍԻՐԻՔՅԻՒ Նոր նահանգատան մէջ հեռագրական գործիք մը պիտի հաստատուի որպէս զի Եւրոպայէ Պոլսոյ կողմին համար ղրկուած հեռագիրները Բերայէն հոն հաղորդուին և անկէց ցրուուին։ Այժմ Բերայի կայանէն կը ցրուուի որովհայտնակի կորուստ տեղի կունենայ։

ՊՐԻՍԷԼի օսմ. դեսպանատան խորհրդական Միրզա էֆ. որ Լիէժի արուեստահանդէսին օսմ. քօմիսէրն է, ներկայ պիտի գտնուի նաեւ արուեստահանդէսին առթիւ գումարուելիք առեւտրական և ճարտարագործական համաժողովին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ներածութիւնները 1904ին եղած են 129,689,581 և արտածութիւններն ալ 157,610,984 ֆր.։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.— Գէրմանէն Գոլիս ժամանեց Տէր և Տիկին Մոստիլեան և դուստրները և Պաքրճեան էֆ.։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԻՒ «Զրոյաթ կաղէթասը»ի 5րդ թիւը չանեկան բովանդակութեամբ։ Ցօդուածներ ունին Գէկեան և Գալֆեան էֆ.ները։

ԲԱՂԴԱՒԻՐ ՄԸ.— Իզմիրի հրէական հիւանդանոցին ի նպաստ կազմակերպեալ վիճակահանութեան վերջին թիւատին ամենամեծ պարգեւը 80 հազար ղրշ.ը չահած է Գալլէ Բազար Վասիլաքի անուն Ցոյն մը որ ծախու առած էր նոյն բաղդաւոր տոմսը Հասիրէյ Ճաուէսին Նիկողոս էֆ. Տարխանեանէն։

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Գահիրէէ Գր. Տամկաճեան էֆ. կը գրէ մեզի.—Եգիպտոս նորէն ընդհանուր ուշադրութիւն գրաւեց, նշանաւոր հնութիւններու նոր գիւտով մը։ Մր. Թէտոր Տէյվիս որ քանի մը ամիսներ առաջ գտած էր Թութմոս Կրդ.ի և Հաթշէրսու Թագուհիին գերեզմանները, այս օրերս գտաւ գերեզման մը որուն ձեռք չէ զարնուած գրեթէ 3400 տարիէ ի վեր և որուն մէջ մնացած են իշխանական գանձեր, այն ժամանակէն երբ Եգիպտոս աշխարհի տիրուհին էր և անոր ոսկիներուն ազդիւրը։ Փետր. 12 կիրակի օրն էր որ Մր. Տէյվիսի գործաւորները գտան վերին ատիճանները սանդուխի մը Ռամսէս Կրդ.ի և Ռամսէս 12րդ.ի գերեզմաններուն մէջտեղուանքը։ Սանդուխին ստորոտը կար ժայռի մէջ փորուած դուռ մը խոշոր քարերով գոցուած։ Այս քարերէն քանի մը հատը վերցուելով բացուած ծակէն ներս ղրկուեցաւ ազայ մը, որ շուտով դուրս եկաւ մէկ ձեռքը պայծառ ջոնով գաւազան մը և միւս ձեռքը կոռքի ոսկեպատ լուծ մը բռնած։ Ասոր վրայ բացուածքը աւելի մեծցուցին և Մր. Տէյվիս ինքը մտաւ ներս, և գտաւ ուրիշ քառակուսի սանդուխ մը քսան ատիճաններով, որուն ատրոտն ալ կար դուռ մը, առջեւը քարեր դիզուած։ Սակայն այդ քարերուն դուրսի կողմը դեռ կը մնար այն ծեփը որուն վրայ նկարուած էր արքայական կնիքը, չղթայակապ գերիներու կարգ մը և վարի ատիճաններէն մէկուն վրայ կը կենային երկու հատ կաւէ կոչտ կարմիր տաշտեր որոնց մէջէն առնուած էր ծեփը։ Աւելի վերը ատիճաններէն մէկուն վրայ կար կուրծքի ընտիր բզեզ մը (որ հին Եգիպտացւոց համար նուիրական էր, և որ կարծր քարերու վրայ քանդակուած կը տեսնուի)։ Ուրիշ ատիճանի մը վրայ ալաբաստրէ կոտրած ներկապնակ մը։ Ցայտնի էր թէ գերեզմանին չինուելէն քիչ ետքը գողեր մտած էին մէջը և թալանելու միջոցին փախչելու հարկադրուելով գողոններուն մէկ մասը գաւիթը ձգած էին, և թէ այն օրէն ի վեր ամենեւին մարդ ոտք կոխած չէր հոն։ Լուր արուեցաւ Եգիպտագէտ Բրոֆ. Մասբերոյին որ այդ միջոցին Լուքսոր կը գտնուէր պատասխանելու, ինչպէս նաեւ Եգիպտական թանգարանի Վարչութեան։ Մր. Տէյվիս շարունակել տուաւ աշխատութիւնները։ Ցաջորդ օրը Քոնօթի դուքսին և անոր հետեւորդներուն առջեւ բացուեցաւ գերեզմանը։ Բուն գերեզմանը մեծ չէր և պատերը չէին յդկուած կամ զարդանկարուած, բայց մէկ ծայրէն միւսը լեցուած էր ի՛ն Եգիպտոսի ամենաճոխ իրեղէններով, որոնց ձեռք չէր դպած։ Մումիայի ոսկեպատ աքնատ կնիր, ալաբաստրէ ընտիր ձեւերով խոշոր ամաններ, գեղանկար և ոսկեզօծ աթոռներ և մնասկներ, մինչեւ իսկ զբօսակառք մը որոն վերցմամբ անիւները դեռ իրենց փայտէ շրջանակին մէջ ամենքը իրարու վրայ դիզուած կը կենային ապշեցուցիչ հոմութեամբ։ Խուզարկուները իրենք իսկ քանի մը օր վերջ միայն կրցան որոշել գտնուած գանձերուն ամբողջ նշանակութիւնը։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Գ. Էֆ. Ալաճեան (Թալաս). — կրնաք ձեր բաժնեգինը ուղղակի մեզ ղրկել մանտաթօսդով կամ ուրիշ ո՛ւ է միջոցով։

Ա. Էֆ. Զօրթեան (Զօրում). — Ձեր բաժնեգինը տակաւին չէ ղրկուած մեզ։

ՄԱՆՆԻՕՆ.— Հիւսկինիկ ղրկուած թերթին բաժնեգինը չենք ստացած։ Կ'սպասենք որ ուղղակի մեզ ղրկէք մանտաթօսդով։

ՀԱՍՑԷԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Դրամական Զ. էֆ. Թրոսեան փոխադրուած է Պահէնդ Գարու Բանքի փաշա խան, ուր պէտք է ղրկուին ամէն նամակ կամ յանձնարարութիւն։ Ըստ առաջնոյն կ'զբաղի գրքի ու դրպրոցի գործերով։

Բացի իր օրինած «Դպրոցի Գիրքը»էն Ցակոբեան «Անգղ—Հայ» Բառգիրքը առնելու համար նոյն հասցէին դիմել պէտք է։ Գին 55 ղրուշ փոխի ծախքով։ 1—8

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն Հեռագրական Գործակալութենէն կողմէ մեզ հաղորդուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԲԱՒԻԶ, 13 ապրիլ. — Բեթերսպուրկէն գիշերուան հեռագիր մը կը վաստակնէ թէ ռուս ծովային նախարարութիւնը հեռագիր մը ստացեր է ծանուցանող որ Անամպա կղզիներուն մօտ նաւամարտ մը տեղի ունեցած է։

ԼՈՆՏՈՆ. — Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Սինկապուրէն եկող անգլիական մը 7 զրահաւորէ բաղկացած ռուս նաւաբաժինի մը հանդիպած է որ հիւսիս կ'երթար։

— Ճարոնի մէջ կը մտածեն 10 միլիոն եէնի ներքին նոր փոխառութիւն մը հրապարակ հանել մայիսի մէջ։ Կը կարծուի թէ նոր փոխառութեան կէսը օտարներուն պիտի յատկացուի որոնք բարձր դիներով խնդրանքներ կ'ընեն։

ԱԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍՏԱԿԵՐԱՆԷ

31/13 Ապրիլ 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	96.25
Ամէնէն բարձր գինը	96 32
» վար գինը	96.25

ՐՈՒՄԵԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	133.37
Եբէկուան բարձր գինը	134 37
» վար »	133.25
Բրէքէ Ֆօնտրէ Էմիրսէն Ա	328
» » » Բ	77.—
Բարաք	120.
Պանք Նաս. Կրէս.	436 —
Թրամվայի Բոնտնթուղթ	7 60
Բէմիի պարտաթուղթ Ֆրանք	377.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	13.10
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Ե.	4.05

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 դ.էն	դ. ֆր.
Մէջիտիէ ոսկեթաթ	108.10
Անգլիական ոսկի	110.—
Ֆրանսական ոսկի	87.18
Բրիմիդ	51.—
Մէճիտիէ	103.30
Բօլ	90.—
Բուլղարական թղթադրամ	8.61
Լմնան 3 ամիս	111.—
Բաշիկ »	22.65

ԹԻՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի 34

ՎԱՅՐԻ ՀՆԴԻԿՆԵՐԸ

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻՑ
ԵՒ ՏՈՒԱՄՍԹԻՔ ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
ԿՈՒԻԱՐԱՆԻՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԼԵՌԻՆԱԿ
ՆԻՒՍԹԱՎ ԷՄԱՌ

ԷԼ ՏՕՐԱՏՕ

ՀՆՏԱՊՆԴՈՒՄԸ

Զիւաւորները, անողոք տեսլութեամբ վառուած, այլ ևս ուրիշ բան չէին տեսներ, ուրիշ բան չէին մտածեր և իրենց ձիերը ազատ կը թողէին։

Մալքօ Տիզ իր ձիգերը կը կրկնապատկէր կորսնցուցած միջոցը չոգնելու համար։ Բայց ի զուր, անապատին ամէն կողմերը կը նայէր, կը հեռադիտէր։ Բան մը չէր երեւար։ Միայնակ էր, միշտ միայնակ, և սակայն ձին իր արագութեան ծայրագոյն աստիճանին հասած էր։ Անտառները անտառներու և բլուրները բլուրներու կը յաջորդէին։ Տիօկօ միշտ անհասանելի էր։ Կարծես թէ յանկարծ գետինն անցած էր,— այնքան հրաշք մը կ'երեւար իր անյայտացումը։ Գոնէ առ որ եթէ խառնածինին ձին ընտիր էր, Տիօկօինն ալ այնպէս էր, և որովհետեւ տեսլութիւնը չէր կուրցներ զինք, արաքսաց գացած ատեն կը հաւատար խուսափելու ամէն հնարաւորութիւն և անոնց ամէնքն ալ կը գործածէր։

Վերջապէս երեք ժամու խոլ արշաւէ մը եռաքը։ Մալքօ Տիզ, լուրի մը գագաթը հասնելով, հեռու էն նշմարեց փոշիի ամպ մը որ կարծես ուլակնէ մը կը տարուէր։ Գուշակեց որ թշնամին էր և նոր ալն խթանեց ձին որուն ըրած ջանքերը արդէն անսովոր հանգամանք մը ունէին։ Քիչ քիչ, կա՛մ այն է որ Տիօկոյի նասած ձին միւսէն աւելի յոգնած էր իր գիշերային արշաւին պատճառաւ, և կամ թէ Մալքօ Տիզի ձին աւելի արագընթաց էր, նշմարեց որ իր և թշնամիին միջև հեռաւորութիւնը զգալապէս կը նուազէր։

Խառնածինը ուրախութենն աղաղակ մը արձակեց որ գազանի մը մրնչիւնին կը նմանէր և հրազէնը ձեռք առաւ ի հարկին գործածելու համար։ Սակայն վազքը կը շարունակէր միշտ։ Հեռուէն կը տեսնուէր այն բլուրը որուն գագաթին վրայ Պրազիլիացիներ բանակած էին։ Մառերուն վրայ եղած պանակները անշուշտ դէպ տարտամորէն պիտի տեսնէին այս տարօրինակ պայքարին դարձուածքները, առանց պատճառը հասկնալու։

Պէտք էր վերջանել, մանաւանդ որ կուսակցութիւնները անհասանելի էին և այնպէս կարծել կուգային որ ափ յափոյ պատրաստուած ամրոցին պաշարման անգամ ըլլալը հասկցած էին։ Դաշնակիցներուն այս լքումը, որ անբացատրելի կը մնար, մահացութիւն կը պատճառէր խառնածինին։

Վերջապէս երկու ձիաւորներուն միջեւ հեռաւորութիւնը այնքան քիչցաւ որ հրազէնի հարուած մը կրնային հասցնել իրարու։ Մալքօ Տիզ լեցուց զէնքը, ուր առաւ և առանց ձիուն ընթացքը մեղմացնելու, բլթակը քաշեց։ Տիօկոյի ձին զարնուելով, ասուամ մը ըրաւ դէպ առաջ, եռաւի ոտքերուն վրայ ելաւ ցոնգաբար, ցաւի վրդովմունքի մը արձակեց և ինկաւ ձիաւորն ալ ձգելով։

Մալքօ զէնքը նետեց և շանթի մը պէս հասաւ թշնամիին վրայ որ գետինը ինկած էր անշարժ։ Անմիջապէս ձիէն վար ցատկելով վազրի մը ոստումով խոյացաւ և դաղոնը վերցուց Տիօկոյի գործը լմնցնելու համար այն պարագային ուր բոլորովին մեռած չլլար անիկա։

Բայց թեւը վար իջաւ անշարժ և Մալքօ Տիզ յուսահատութեան և կատաղութեան ոռնումով մը շկրնցաւ։ Դիմադրելու ժամանակ չունեցած, եռաւի գողմէն բռնուելով խաղն վերայ տապալեցաւ։

—Է՛հ, ընկե՛ր, լաւ այն ատեն Տիօկոյի հեգնական ձայնը, վասնզի ինք էր որ գետինը փռած էր իր հակառակորդը և ոտքը անոր կուրծքին վրայ դրած, ինչպէս կը գանէք ասկա։ Դերս ալ էկ կատարեցի, այնպէս չէ՞։

Անհասկնալի թէ ինչ տեղի ունեցած էր։—

Տիօկօ անմիջապէս հասկցած էր որ եթէ շարունակէր ուղղակի գծով փախչիլ, աւելի ուժեղ ձիու վրայ նասած թշնամին շուտով պիտի հասնէր իրեն և եթէ նոյն իսկ անոր ձեռքէն ազատէր, կուսակցութիւնին ձեռքը պիտի իյնար անխուսափելի կերպով։ Ուստի քիչ քիչ և անզգալի կերպով խոտորած էր ճամբան, որպէսզի հեռանայ այն տեղէն ուր կ'ենթադրէր որ բանակած ըլլային իր թշնամիները։ Այս առաջին վարպետութիւնը կատարելապէս յաջողած էր։ Մալքօ Տիզ իր թշնամիին հասնելու տենչէն կուրցած, անոր հետապնդած էր խոտորումներուն մէջ առանց մտածելու որ ուղիղ ճամբէն կը հեռանար։ Անտառի մը անկիւնը հասնելուն պէս, Տիօկօ վար ցատկած էր և իր ցեղին մարդոց յատուկ նշանաւոր արագաշարժութեամբ քանի մը վայրկեանի մէջ խոտերու միջոցաւ խրտուիլակ մը շինած և իր զգեստները անոր հագցուցած էր։ Յետոյ այդ խրտուիլակը ձիուն կռնակը կապելով, ձին թողած էր որ ուղղակի ուղղութեամբը երթայ։ Իսկինքը ճամբան շարունակած էր վազելով, միշտ անտես մնալու նախգուշութեամբ։

Անտառէն դուրս ելնելէն քանի մը վայրկեան ետքն էր որ Մալքօ Տիզ առաջին անգամ ըլլալով նշմարած էր ձին որ աւելի արագութեամբ կը սուրար իր վրայինը թեթեւ ըլլալուն համար։

Այս բացատրութիւնը զոր Տիօկօ քանի մը բառով տուաւ խառնածինին, աւելի շատցուցած անոր բարկութիւնը։

—Դուք սիրած մէկ ձիս պատնեցիք, աւելցուց Հնդիկը։ Ազնիւ կենդանի մըն էր որուն տեղը դժուարաւ պիտի կրնամ ուրիշ մը գտնել։ Գէնք էի սպաննել ձեզ, Մալքօ, բայց երկաբ առեն միասին ապրած ենք և դանակս ձեր արիւնով պիտի չկարմրցնեմ։

—Իրաւունք չունիք, Տիօկօ, պատասխանեց խառնածինը խուլօրէն, վասնզի որպէս հնմարիտ է որ Աստուած մը կայ երկնքին մէջ, նոյնքան հնմարիտ է որ առաջին պատեհութեամբ պիտի սպաննեմ ձեզ։

—Դուք ձեր ընտրութիւնն համաձայն պիտի գործէք, Մալքօ։ Դիտեմ որ լաւ մարդ մըն էք և պիտի չվարանիք զիս սպաննելու։

—Այո՛, պիտի սպաննեմ ձեզ, կ'երդնում։

—Բայց խնդիրը ասոր վրայ չէ հիմա, խեղճ բարեկամս։ Չեմ ուզեր որ ձեր դաշնակիցները վրայ գան, ինչ որ պիտի ընեն եթէ ժամանակ կորսնցնեմ ձեզի հետ խօսելով։ Ուրեմն կարելի եղածին չափ շուտով պիտի լմնցնեմ։

(Շարունակելի)

ՓՈՐՁԱՌՈՒ և վարժ լուսարար մը կը փափաքի լուսարարութեան պաշտօն ստանձնել Պոլսոյ Արուարձաններուն ո՛ և է եկեղեցւոյ մէջ։ Դիմել Խաչատրատրեան։ 6—10

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԼ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԵՒ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

7 1905 Մայիս 15էն սկսեալ ցոր անօրինուիւն։ 2—10

Վոսփորի կամուրջ

11 1 Գուզկ. Պէշիկթ. Իւսկիւտար
11 Էջգ. արնվ. գրչ. չ կ. ա.էյլպ. օրթ.
11 Գէյր. բշպ. զանլ. ա հիսար. գնտ. պէշկ.
12 Ա.հ սար գնտ, պէա. վանն. չէնկ աէյլ գ. զուզկ. պշկթ.
11 ենմ. մէզպ. պէյրտ. Էրպ. ենք.
11 50 ենմ. սեմ մերկ. բ. հիսար պէպ. ա.նվ. գրչ. էրթ. աշկթ.
11 55 Գուզդ. սկիւտար.
12 15 պէյթ. բաշպ. յուպ. զանլ. ա. հիս. գանտ. պէշկ.
1 էնկ. աէյլպ. պէշքթ.
1 պէպ. արնվ. գրչ. օրթ պէշքթ.
1 15 Գուզկ. սկիւտար.
11 45 Ք.ա զվգ. Եմիմ. մէսր. պէրտ. Քարպ. ենք. սթ.ն. էմիրկ. ապ կ.
1 ենք. սեն. մերկ. բ.ա հիսար. գնտ. պէպր, արնվ. գրչ. օրթ. պշիքթ.
1 30 Վնք. չէնկ. պէյլ. պէշքթ.
1 45 Գուզկ. սկտ.
1 Մէպպ. պյրտ. Քարպ. այր. բշպ. չպ զանլ. ա.հնա . գնտ. պէշ.
2 05 ա. հիսար. գնտ. չէնկ պէյլ. զուզդ. պշկ.
1 5 ենմ. մէզդ. պյրտ. Քրպ. եէնկթ. սթն. մերկ. բ.հիսար պ պ. պէշիթ.
2 15 Արնվ. գրչ. օրթ. պշկթ.
8 Վնք. Զէնն.ջէյլ. պէշիթ.
3 18 Գուզկ. սկիւտ.
2 45 եէնմ. սէզզ. պյրտ. Քրպ. եէնք. մերկ. պէշիկ.
3 30 Մերկ. բ. հիսար պէպ. տրն. գրչ. Օրթ. պէշկթ.
3 15 Գէյր. Բշպ. Զպր. Գանլն. Ա Հիսար. Գնտ. պէյլպ. գուզկ. պէշկթ.
4 15 վանն. Զնկլ. պէյլ. պէշկ.
4 20 Բ.հիս. պէպ. արնվտ. գրչ. օ.թ. պշկթ.
5 35 Գուզդ. սկիւտ.
3 40 Բ.ա զավագ. եէնմիկ. մսպ. պէբտ. Քարպ. եէնք. մրբպ. բ. հիսար. պէպ. պէշիկ։
5 35 Ա հիս. գնտ. պէպ. ար վ. գ է. օրթ. պշկ։
4 50 Թրպ.Գէյր. բշպ. յուպ. գպ. ա.հիս. գնտ. պէյլ. պէշկթ.
6 15 Վանկ. չէնկ. պէյլ. գուզդ. պշկթ.
5 45 եէնմ. մէսպ. Գէյրտ. Քրպ. եէնք. մերկ. բ. հիս. պէպ. արնվ. գուրչ. օրթ. պշկթ.
7 40 Գուզկ. պէշիկթաշ։
8 Գէպ. արնվտք. պէիք. չնկլ. պլլպ. օրթք. գուզ. պէշիկթաշ։
8 Էյզզ. բաշպ. յուպլ. զանլ. մերկ. ա.հիսա. գնտ. պէպ.
8 եէնմ. մէսբ. պ.քտ. Թրպ. ենք. սթն. մերկ. բ.հիսար։
8 ՝4 Բ. ա. զավագ. մէսրպ. պէ լր. Քրպ. պյգ. բաշապ. չ.լպ. զանլ. ա. հիսար. գանտ. պանիք. չէնկ. պէյլպ. զուզ. պէշիկթաշ։
9 20 Մերկ. բ. ա. հիսար. գանտ. պէպ. արնվ. պրչ. չ.կ. պէյլ. ր թ. զզկ. պէշկթ.
9 30 եէնիմ. մէսրպ. պէյրտ. Քարպ. սէնքթ. սթէն. մերկ. բ. հիսար. պէպ. արնավտ. օրթ. պէշիկթաշ։
1 է 20 Գէյզ բաշպ. յուպլ. զանլ. մերկ. ա.հիսա. գնտ. պէշիկթաշ.
11 Բ. ա. հիսար. գանտ. պէպ. արնվտ. զուրչ. չէնկ. պէշիկ.
11 30 Վանիրէոյ։
11 40 Գէյլէոպէյ։
11 50 Գուզդ.
11 15 եէնիմ. մէսր. պէօյր. Քարպ. եէնիր Մրկ. բ.հիսար. պէպ. արնվտ. զրչ. օրթ. պէշկ.

Կամուրջեն Վոսփոր

11 45 Սկիւտար
12 Գէշկթ. սկիւտ.
11 50 Գէպ. ա. հիսար
12 45 Գէշգ. մէս.
12 10 Էշկ. բ.նվ. պէպ.
12 15 Գզկ. օրթ. պէյլպ. չէնկ.
2 21 Գպթ. Իւսկ. զզկ. օրթ.աքէօյ վանիր.
1 30 Գէշկթ. օրթ. զրչ. արվ. պէպ. բ. հիս. մերկ. սեն.ան բ. Քրպ. պէօյր. մէս.եէնմ. բ. ա. զավագ։
1 45 Գէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. գ.ռնտ. ա.հիս. գնլ. չպ. բշպ. պյրտ.
2 30 Գէյն. օրթ. արնմ. պէպ. բ. հիս. մերկ.
3 10 Գաապ. սկտ. օ.թ. գուրչ. վանր.
3 15 Գշկթ. գուզկ. աէյլ. չէնկ. գ.ռնտ. ա. հիս. գանլ. չպուզ. բշպ. պէ բզզ. Սարպ.
3 3՝ Գէշկթ. ա.էպ. բ. հիսար.
4 5 Գէշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիսար մերկ. սեն. ե՝ բ. Քրպ. պէօյիր. մէս.եենմ.
4 20 Գաապ. սկտ. օրթ. գուրչ. արնվ. պէպէք. ա.բ.հ.ս. մերկ. գանլսանն չպր. եեր.բշպ պ.կյբ.գ։
5 Գէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ.վանիր. գանտ. ա. հիսար գանլ. չուզ. բաշապ. պէյզ Ցարպ. պէօյբ. մէս. եենմ.
5 40 Գէշկթ. աէյլպ. չէնկ. վանր.
6 Գաապ. Գէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. մերկ. սթէն. եէնք. ։բպ. պէօյբ. ճշս. Սենմ. բ. ա. զավագ
6 45 Գշկ. գուզկ. օրթ. Գէյլ. չէնկ. արնվ. մնիր. պ պէք
7 35 Գէշկթ. օրթ. արնվ. պէպ. բ. հիս. մերկ. ,էնք. Քրպ. պէօյբ. մէսպ. եէնմ.
8 40 Գէպ գանտ. ա. բ. հիսբ. մերկ.
9 Գէյբ.զզ. Քրպ.
8 4՝ Գշկ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիր. գանտ. ա. հիսար. գանլ. չպուբ. բշպ. պէյբզզ.
9 10 Գէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. մերկ. սթն. ենք. Քրպ պէօյ. մէս. եէնմ.
9 40 Գէշրիբ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. արնավ. գանտ. ա. հիսար
10 10 Գէշրկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս.
10 35 Գէշրթ. գանտ. ա. հիսար գանլ. չրպուբ. բշպ. պէյբ. մէսպ. բ. ա. զավաղը
10 30 Գշկ. պէպ. մերկ. սեն. ,էնք. Քրպ. պէօյ. մէս. եէն.
10 20 Սկիւտար. Գզկ.
10 30 պէշկթ. Գռէզկ. պէյլ. չէնկ. վանիր.
11 Գէշ կ. օրթ. Գռ րչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. մերկ. սթէն. եէնք. Գէյբ
11 15 Գշկ. պէյլպ.
11 25 Սկիւտ. Գուզկ.
11 30 Գշքթ. մերկ. ենիր. Քրպ.պէօյբ.մէս եէնմ.
11 35 Գէշկթ. գանտ. ա. հիսար. գանլ. չպուզ. բաշապ. պէյբօղ
11 40 Գէշկթ. օրթ. արնվ. պէպ. բ.հիսաբ. մբր. սթն. ենք.
11 5՝ Գուզ. պէյլ չէնկ. վանի. պէպ.
12 15 Գէշքթ. օրթ. զրչ. արնվ. պէպ. բ. հիս. եէնիր.
12 20 Գէշ կ. զզկ. պէյլ. չէնկ. արնվ.
12 2՝ Գշկ. գանտ. ա. հիս. գանլ. բշպ. պէյբ.
12 30 եէնր. Քրպ. պէօյբ. մէս. եէնմ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆԵԱԼ
ՎԵՀՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոստ. 2/14 եւ 1310 Սեպտեմբեր 20 թուականներով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Քարաքէոյ, Եէնի խան և կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի՝ Եէնի Ճամի հրապարակ.
Գոլիս Մ. Մ. Ի. Սաքօ և Ռօսիդի, Հէյնել Իսլամ խան, Պահճէ գարու Թիւ 10.
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիաէս, Կայսրանի հրապարակ.
Գատգիւղ, Քեմիլ էֆէնտի Շուկայի հրապարակ.
Գատգիւղ, Մ. Ա. Անդրէա, Մասա ճամասէսի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարչի.
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց ճ Թիւ 12 Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էդիէն Քրէմէզի, Թէվֆիքիւլ խան.
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռուսէ,
Պէօյիւքտէրէ ճամասէսի, Թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Ըէսուլ էֆէնտի.
Բ. Սամմարիա, Բէնթիք.
Գոլիս Ս. Միւնիր պէյ, Թէրզագը խան Թիւ 8 և 9, առաջին յարկ։

Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 10—50

ՁԿԱՆ ԻՐՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

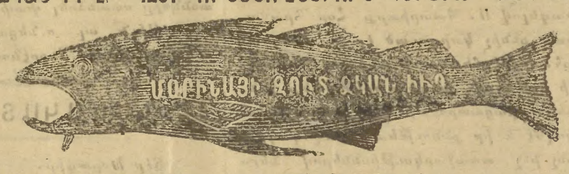

ԴԻՄԵԼ ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԷԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
Կ. Պոլիս, Մանմուտ Փաշա Պաէր, «պօղոսյանի»ին դէմ թիւ 261

Դեղարանս նկատելով որ՝ Գոլոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելուն առթիւ, Մօրենայի ձկան իւղի մասին եղած խնդրանքները հեռագիրով եղած է, ասոր խնդրանքներուն և ի մասնաւորի Ազնիւ յանախորդաց գոհացում մը տալու և փոքր ինչ ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, ուրախ եմ այս անգամ յայտարարելու թէ՝ մանաւանդ յանձնարարութեան մը համաձայն բերել առած ըլլալով Բէթէր-Մոլլէրի Մօրենայի ձկան իւղին առաջին տեսակը, ԱՌԱՆՑ ՀՈՏԻ կը ծախուի Դեղարանս՝ թէ՝ մանաւանդ չիւրու մէջ և թէ քաղով, ամէնէն փափկակազմ ստամոքսի համար իսկ խիստ ախորժելի ըլլալով, թէ՝ մեծերու և թէ՝ պստերակազմ պզտիկ տղայոց։ Ուստի ամէն անգամ՝ որոնք կը փափաքին խմել թէ՝ ասան և թէ առանց հոտի զուտ և անխառնուած ձկան իւղ, Յոյս հնէն դիմել դեղարանս, դէպ մէկ անգամուան փորձով մը տաւգելու մեր խօսքերուն ճշդութիւնը։

Դեղարանս այս առթիւ եւս նկատելով որ քիչ ժամանակուան մէջ պատիւը ունեցաւ իբրեւ գնանուոյ ապրոյտ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով պէտքը կը զգայ իր ուղղութիւնը և նպատակը կրկին ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ.—Գոն ձգել յանախորդները միշտ՝ դեղերու թարմութեամբ, դեղագիրներու ստոյգ և հշդապահ պատրաստութեամբ, գներու կարգաւորութեամբ և տարեւոր խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ.— Մաքրութիւն, ապահովման դրութիւն և պարկեշտութիւն դեղատրանիս ոգեբանք եղած են միշտ։

Ներքսական ասն մը հետ ալ բանակցած ըլլալով, ամէն շաբթու Զուիցերիայեն թարմ պատուաստի թիւպեր (աբ գալիմի) կը հանին բսարայով։

Ցիշեցնք նաև ամէն օր Դեղարան յանախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն մասնաւորապէս ծանօթ Բ-ԻՇԵՆ ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻ ԷՖ.՝ որ ամէնէն Գ. Ս. Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանիս մասնաւոր դարմանասրահը։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԼԻ ԴԻՇԵՐԱՑԻՆ ՈՊԱՍ 10—4

1895 ՍԱՆԹԻՄԵԹՐ

ՕԳՏՈՒԵՑԷՐ, ՕԳՏՈՒԵՑԷՐ, ՏԻՆՆԱՑՐ ԵՒ ՏԵԱՐՔ

ԵԹԷ կ'ուզէք ձեր դէմքին հրապոյրը աւելցնել, մազերնիդ ու պեհերնիդ խնամեցէք։

ԵԹԷ կ'ուզէք մորթային զգուելի հիւանդութիւններէ խուսափիլ, գործածեցէք ԱՆՆԱ ՍԻԼԼԱԿ օծանելիք անուշահոտ իւղը՝ որ մազերը դարմանելու և արմատները զօրացնելու համար բոլոր Եւրոպիոյ մէջ իրը միակ դեղ ընդունուած է։ Պեխերու և մօրուքի առաւելապէս կը փութացնէ և կարճատեւ գործածութենէ մը վերջ կը շնորհէ անոնց արտասովոր ուռուցիկութիւն և բնական փայլունութիւն։ Բայց ատոր մազերը ներկելու դերն կը պահէ մինչեւ խոր ծերութիւն։ Ուստի իր դիրքաւորելի գնոյն և բազմապիսի օգտակարութեանցը համար ջերմապէս կը յանձնարարուի յարգոյ հասարակութեան գործածել՝ ԱՆՆԱ իլլակի դեղը։ Գինն է 3 կարմիր 27 դրուշ։

Ներկայացուցիչն գրասենեակն է Զէյթէանն խան Թիւ 22, կալաթա։ Կը վաճառուին հետեւեալ Տեարց դեղարաններու մէջ։

Բերա, Էօմէն Տէլասուտա Թիւ 298.
Կալաթա Հերակլէս Տէովլէթեան՝ Թիւ 32.
Ենի Ճամի, Մէհմէտ Բեազիմի մթերանոցը և իր մասնաճիւղերուն մէջ.
Ենի Ճամի, Գ. Արաէն, Թիւ 71.
Կէտիկ Փաշա, Լ. Կիւմիւշեան Թիւ 5.
Վէզնէֆիլէր, Հ. Համամ.
Գուզկունճուք Ֆարմասի Սանթրալ։

50—39 ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՇԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Թուրքիոյ՝ ՀԱՅԿ ՓԱՓԱԶՈՎԼՈՒ

ԿԵՐՊՍՍԻ ԵՒ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱԼԻ ԹԻԶԱ

ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ, կամարին կից, թիւ 20

Մեր նոր բացած վաճառատան մէջ կ'գտնուին Ֆրանսական և Անգլ. մեծ գործարաններէն բերուած զուտ բուրդ հանգերձեղէններ, բալթոյի, բրէնկօթի և բարքսիի քազմիրներ, քարթօրներ, չրժիէթներ, չայտգներ, վերջին նարաձեւութեանց յարմար և նուրբ տեսակներով։ Նաև ճաշակի տէր անձերուն քաջալերութիւնը ձեռք բերելու և ժողովուրդը օտար վաճառատուներ դիմելէ ետ կեցնելու մտօք մեր քով առած ենք Բարիզի դերձակութեան վարժարանէն առաջնակարգ վկայական ստացած Խարալամպոս Մէթաքսաս էֆ.ն, որ ամէն ճաշակի յարմար խիստ գեղեցիկ և չիք քօսթիւմներ, բրէնկօթներ, բալթոներ ու բարքսիներ կը պատրաստէ։ Մեր ապրանքները և հագուստները գինի և տեսակի կողմէն անմրցելի են։ Անգամ մը այցելել կը բաւէ գոհ մնալու համար։ 5—15

Կ'ՈՒԶԷ՞Ք ԳԻՏՆԱԼ.
ՏՐ. ՌՈՖԱՅԷԼԵԱՆ
փոխադրուած է Բերա (Թաքսիմի մօտ) Թառաւ-Ղաչի Թիւ 9։ Հոն կ'ընդունի իր հիւանդները ամէն օր կէս օրէն վերջ։ 50—12

ԱԿԱՆՆԵՐ

ունի՛ք փտած, փոքրած, ցաւոց և լինելու հիւանդութիւն։ Կատարեալ դարմանումի, և բնականին տեսքերի գեղեցկութեամբը արհեստական ականները գտնելու համար, և լիովին գոհ մնալու համար, դիմել ԱՏԱՄՆԱԲՈՑ

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԻ
Կ. Գոլիս, Պանչէ Գարու, Գրն-Գիր-Զէ չիարն գրքաց, մամ էէն 11՝/, և ամէն առաւօտ կանուխ, Սկիւտար Ինճարիէ, իր բնակարանը։
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ
50—1

ՇԱՀԱԳՐԳԻՌ ԱԶԴ
ՄԵՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
Օ ԼՈՒՎՐ
Սուլթան Համամ թիւ 7, Սատրիէ խանի դէմ.

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ

ԸՆԴՀ. ՀԱՇՈՒՇԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

պիտի ունենայ 1905 Ապրիլ 1/14էն սկսեալ։

ԱՄԷՆԷՌՈ ԱԼ ՕԳՏՈՒԵՑԷՐ ԱՌԻԹԷՆ!

որ երկրորդ անգամ պիտի չներկայանայ, քանի որ և % զեղչով պիտի ծախուին ո՛չ սիրոյն տեսակով ըներ այլ և վայելչութեան կողմէ անվիճելի և տակաւնութեան մասին երաշխաւորուած ապրանքներ։ Մեսաքսեղէնի բաժնին մէջ պիտի ցուցադրուին սաւդէն Լիւքս, սաղէն սիլէտ, սեւ ու գունաւոր, բօ ար Ռուս, սեւ և գունաւոր դամասկեան կերպաս, արմիր, Թաֆթա ամէն տեսակ, բանժէ, սիլէտ, սեւ և ֆանթէզի վէլուր, բէլիշ և ն. ն. ն.։ Նաև կատարեալ պէսպուութիւն մը բրգեղէններու, ինչպէս կերպաս պուրլէ, գունաւոր և սեւ, մէրինոս, ֆուլէ, սեւ և գունաւոր ֆանթէզի, ներմակ և գունաւոր ֆլանէլ, քրէա և ուրիշ բազմաթիւ ապրանքներ որոնց թուելը անկարելի է։ Կանանց համար ֆանթէզի ապրանքներ՝ ինչպէս քորսէ, բէլլերին և։ Պիտի ծախուին բացառիկ զեղչով մը։ Միւս ները 40 % զեղչ մը պիտի կրեն։
2—20 ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ԹԱՒԹԱՊՐՈՒՆԵԱՆ ԹԷՐԶԻ ՑԱԿՈՐ

Մանմուտ Բայատ Մանասքը խանը նոնատ 32 նամէրիլէ մուրաքաժ ասատ սրմարլամա էլպիսէ իլէ մէշղուլ օլուպ, վագթին կիսիրինէ մուվաֆֆագ սուրէթ. թէ պիլիմի էլպիսէ եաբարդը կիպի, պաշլըճա տիլիւն էլպիսէլէրի վէ սարի քասուսիմէրի սէօզ վէրտիկի կիւն վէ սաաթաա սէպաթ իլէ հազրը իսէր։ Թիւճարան եաղբէրլարը իլէ վէ սարի ատամլարընա հաֆթալըգ իլէ սոխի էլպիսէ եաբար. պու իսուսս թէրրիֆ իսէնէք գէվաթրն մութլաղ սուրէթէ հոշնուտիյթինի մուհիպ օլաճաղընան իլանը մէգքիւրէ իպթիսար օլունմաւ, սաբ։ 50—25

ՏՈՔԹ. ԷՆՖԻՑԷԱՆ
Մասնաւոր դարմանատեղի
ներքին եւ տղայոց հիւանդութեանց

Կը գտնուի ամէն օր իր բնակարանը, Սամաթիա, Սուլու-Մանասքը, և հինգշաբթի օրերը, կէս օրէ վերջ, Հրի կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները։

Գ. և Շբ. օրերը, ժամ 8էն վերջ, կը գտնուի Իքի-Դարբուլու դեղարանը, Պահճէ-Գարու։ 15—15

ՄԵԾ ՁԵՌՈՎ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՓՈՔՐ ՊԱԶԱՐ ԱԼԷՄԱՆ
Պաղչէ Գարու, բրամուէյի պղոցայիցն վրայ.

Մեր կազմած ընկերութիւնը ջնջուած ըլլալով, վաճառատան պարտատոր ապրանքը սարպուած ենք ծախել։ Այսպէս այրերու և կիներու յատուկ մեծաքէն և բանուած թաշա նուրբ թալ կինայներ, բուրդ և ֆիլարքօս գուլպաներ, բուրդէ գանազան ֆանելլաներ, ներմակ և գունաւոր ճաշակաւոր լաստիկներ, ընտիր անաղտութիւններ, հովանոցներ, փողկապներ և ուրիշ զարդեղէններ, իրականէն չատ մեծ զեղչով մը կը ծախուին։ Ժողովուրդին կը յանձնարարուի այս առիթէն օգտուիլ։ 4—15

ԿԱԶՄՍՐԱՐԱԿԱՆ
ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՇԱԿ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Սուլթան Համամ, Թոփալեան խանի դիմ. Զբնկեր օղլու խան, թիւ 1

Կազմարարութիւնը ներկայիս մէջ արտեսա ըլլալէ դադրած և Գեղարուեստից կարգը անցած է։ Նրբաճաշակ անձերէն իրենց սալօնները զարդարելու համար կը զարդարեն գեղօրներով, կարաֆներով և կանարով, նոյնքան ալ իրենց գրասդարանները կը պնդեն արուեստին կազմարարութեանը համեմատ կազմուած գեղատաս հատորներով, որոնց պատասքին փայլը այնպէս չլայտցնէ կ'ըլլալու հրապուրիչ։

Արդակ էֆ. Մանուկեան հկատի առնելով հանրութեան այս պահանջը, իր կազմատուներ օժտած է նորանոր մեքենաներով, կազապարներով, ոսկեզօծ տառերով և ուրիշ բազմաթիւ կազմարարական գործիներով, որոնց ընդհանրապէս ամէնէն նրբաճաշակներն իսկ գոհացնելու ասպիսան կատարելութեամբ կը կազմէ գիրքեր, թերթերու հատորներ, ալպոմներ, նօթատետրներ, օրացոյցներ, նուէրներու աղբիւրներ և այլն։

Մասնագէտ է տուեալ ոլորտի, չքեղ ու հաստատակազմ տոմարներ և օսրիներ կազմելու, օրացոյցի միջ պարտատի մթերք մը ունի իր գործատեղին մէջ։

Դպրոցական ճեռակներ պատրաստած է մասնաւորապէս, որոնք թէ՝ ընտիր են և թէ ժամ։ 20—15

ՍԸՐԱՃԱՆ, ՁԻՊԱՆԸ
Ս Ի
ԱՐԵԱՆ ԱՇԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

բուժելու համար կը յանձնարարենք այս հիւանդութիւնէ տառապողներուն Պէր-Թէի ամենարնաբեր ՁԿԱՆ ԻՐՂԸ։ Պէր-Թէի ձկան իւղը աշխարհի ձկան իւղերու ամէնէն գերազանցը և արիւնմաքրելու միակ դեղն է, որ առանց հնոյթ ձգելու և առանց նեղութիւն պատճառելու վերջնականապէս կը բուժէ այն ամէն հիւանդութիւնները որոնց արեան ապականութենէն առաջ կուգան զոր օրինակ, սքրոֆուլա, rkor ցիպանը, աղոց երեսի և գլխու վերքերը, աղի ոսկերաթեքութիւնը ու ճղաթեքութիւնը, անարիւնութիւնը, ինչպէս նաև հինգտրամադիզմը և պրօնչիտը, իլուանքն ու կուրծքի հիւանդութիւնները։ Պէր-Թէի ձկան իւղը մանաւանդ կը յանձնարարուի այն աղոց որոնք պէտք ունին արիւնը մաքրող և զօրացնող դեղի մը։

Բարիզի Բժշկական Ակադեմիոյ միաձայն Պէր-Թէի ձկան իւղը ընդունած ու վճռաբար գործածել յանձնարարած հանրութեան։ Ամէն մեծ դեղատներու և մթերանոցներու մէջ կը ծախուի։ Ընդհանուր մթերանոցն է Maison L. Frere 19, rue Jacob Paris։ Խարդախուած չգնելու համար օրէնքներուն վրայ պէտք է փնտռել Berthé անունը։

Կարծքի հիւանդութեան և յամառարուս ունեցողներուն համար կը յանձնարարուի Պէր-Թէի ՔՐԻՕԶՈՏով ՁԿԱՆ ԻՐՂԸ։ 18—9